

JAARVERSLAG 2017

- *bestuursverslag*
- *verslag door Raad van Toezicht*
- *jaarrekening*

primair onderwijs en praktijkonderwijs

Naam: Lowys Porquinstichting
Stichting voor Katholiek en Protestants Christelijk Onderwijs
Bestuursnummer: 40517
Bezoekadres: Marslaan 1
Postadres: Postbus 543
4600 AM Bergen op Zoom
Telefoon: 0164 - 230166
Website: www.lowysporquin.nl

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	4
1. Woord vooraf	5
2. Bestuurlijke kenmerken.....	6
2.1 Doelstelling van de organisatie.....	6
2.2 Kernactiviteiten	6
2.3 Toegankelijkheid.....	6
2.4 Juridische structuur	7
2.5 Organisatiestructuur en personele bezetting.....	7
2.6 Bestuurssamenstelling	8
2.7 De Raad van Toezicht (RvT)	9
2.8 Klachtenafhandeling/klokkenluidersregeling	9
2.9 Governance	9
2.10 Scholen	10
2.11 Huisvesting	10
2.12 Bekostigingsgrondslag	11
2.13 Samenwerking	12
2.14 Samenwerkingsverband	12
3. Algemeen instellingsbeleid	13
3.1 Algemeen.....	13
3.2 Strategisch Beleidsplan / koersplan 2018-2020	13
3.3 Sociaal Jaarverslag 2016/2017	13
3.4 Kwaliteitszorg op de scholen	14
3.5 Bovenschoolse schoolgids	14
3.6 Medezeggenschap	14
3.7 Kwaliteitsbeleid algemeen	14
3.8 Kwaliteitszorg en onderwijsprestaties.....	15
3.9 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact.....	16
3.10 Uitkeringen bij ontslag	16
3.11 Eigenrisicodragers vervangingen	16
4. Financieel beleid	17
4.1 Algemeen.....	17
4.2 Investerings en financieringsbeleid	17
4.3 Planning & control cyclus	17
4.4 Treasurybeleid.....	17
4.5 Vermogen	18
4.6 Toelichting bestemmingsreserves publiek	18
4.7 Toelichting bestemmingsreserve privaat.....	19
4.8 Financiële positie op balansdatum	19
4.9 Analyse resultaat	20
4.10 Analyse realisatie huidig jaar versus begroting en realisatie huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar	21

4.11	Kengetallen.....	22
5.	Continuïteitsparagraaf.....	24
5.1	Algemeen.....	24
5.2	Kengetallen.....	24
5.3	Leerlingprognoses.....	25
5.4	Balans.....	26
5.5	Staat van baten en lasten.....	27
5.6	Risico's en onzekerheden.....	28
5.7	Interne risico beheersings- en controlsysteem.....	29
5.8	Vaststelling door het College van Bestuur.....	29
6.	Verslag van de Raad van Toezicht.....	30
6.1	Persoonlijke gegevens en functies bestuurders en toezichthouders.....	30
	<i>Persoonlijke gegevens bestuurders.....</i>	<i>30</i>
	<i>Persoonlijke gegevens toezichthouders.....</i>	<i>30</i>
6.2	Werkzaamheden Raad van Toezicht.....	31
6.3	Werkgeverschap.....	32
6.4	Inhoudelijk toezicht.....	32
6.5	Het toepassen van educational governance.....	33
6.6	Belemmerend overheidsbeleid.....	33
6.7	Tot slot.....	33
	Jaarrekening.....	34

Bestuursverslag

1. Woord vooraf

Hierbij presenteren wij u het bestuursverslag van de onderwijsorganisatie de Lowys Porquinstichting over het jaar 2017.

De, in het jaarverslag 2016, beschreven mutaties op bestuurlijk niveau zijn in het verslagjaar 2017 beëindigd. De heren Van Geel en Van Oosterbosch zijn per 1 augustus 2017 teruggetreden als adviseur van het College van Bestuur en per die datum niet meer verbonden met de Lowys Porquinstichting. Het College van Bestuur bestaat uit de heer drs. S. Cépèro, voorzitter en mevrouw drs. E. Kooijmans MLE, plaatsvervangend voorzitter.

De in het jaar 2016 in gang gezette ontwikkeling richting autonomie en verantwoordelijkheid dáár waar de verantwoordelijkheid hoort, is in 2017 vervolgd. Het College van Bestuur heeft de besturingsfilosofie geformuleerd. Dit interne document is de bestuurlijke verantwoording voor de visie op de organisatie en de besturing er van. De besturingsfilosofie wordt medio 2018 gepubliceerd. Daarnaast heeft een groep medewerkers die uit alle geledingen van de organisatie voortkomen meegedacht aan het koersplan 2018-2021. Dit koersplan beschrijft de interne en externe thema's waarmee de organisatie geconfronteerd wordt. Op basis van het koersplan kunnen zowel op bestuurlijk- als op schoolniveau kaders geformuleerd worden. Ook het koersplan zal medio 2018 gepubliceerd worden. In dit geval zal dat zowel intern als extern zijn.

Professionalisering van medewerkers blijft een organisatorisch speerpunt. Ook in dit verslagjaar is ingezet op ontwikkeling van de medewerkers. Naast het stimuleren van het behalen van een masteropleiding (o.a. MLE/MLI en SEN) worden er op bestuurlijk én op schoolniveau diverse (in-company) scholingstrajecten uitgevoerd en aangeboden.

Een voortdurend aandachtspunt is de kwaliteitsverbetering c.q. -borging van de onderwijsinhoudelijke resultaten bij de scholen. Eind 2014 is de benoeming van een directeur Beleid & Kwaliteit geformaliseerd. Met genoegen wordt geconstateerd dat bij de afsluiting van 2017 alle scholen, net zoals bij de afsluiting van 2013, 2014, 2015 en 2016, het basisarrangement van de onderwijsinspectie toegewezen hebben gekregen. Hiervoor verdienen de medewerkers van de Lowys Porquinstichting een extra compliment. Overigens zijn we van mening dat het werken vanuit bezieling, met goede faciliteiten, moderne hulpmiddelen en specialistische kennis zoals hulp bij leerproblemen en mogelijkheden voor talentontplooiing, zeker ook in belangrijke mate bijdragen aan het samen sterk staan én samen meer in huis hebben!

In de beheersmatige context van de organisatie is het verder stroomlijnen van de Planning & Control-cyclus een doorlopend aandachtspunt. In de bestuurlijke organisatie en op het bestuursbureau worden allerlei bedrijfsprocessen en workflows in beeld gebracht en verbeterd.

De formele gesprekken en het onderzoek naar het mogelijk opgaan in de LPS-koepelorganisatie Brabantse Wal van een deel van de Stichtingen Peuterspeelzalen Bergen op Zoom en Steenberghe hebben in 2017 geleid tot een formele overname van 19 Peuterspeelzalen in Bergen op Zoom en Steenberghe. Daarnaast is de Stichting Breek4U, een stichting die tussenschoolse opvang aanbiedt op scholen die onder de Lowys Porquinstichting vallen, ook in het verslagjaar 2017 overgenomen. De 19 peuterspeelzalen worden ondergebracht in een aparte stichting die onder de topstichting LPS-Brabantse Wal valt, n.l. LPS-Kindcentra. De Stichting Breek4U wordt als stichting als geheel onder dezelfde Topstichting gebracht. Hiermee wordt ook duidelijk gemaakt dat de onderwijsstichting Lowys Porquin en de diverse stichtingen voor kinderopvang strikt van elkaar gescheiden blijven.

Jaarrekening

De jaarrekening 2017 van de Lowys Porquinstichting is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur, in samenwerking met Dyade. Deze jaarrekening is gecontroleerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. S.J. Cépèro,
voorzitter College van Bestuur

drs. E.J.M. Kooijmans-Schuurmans,
plv. voorzitter College van Bestuur

2. Bestuurlijke kenmerken

2.1 Doelstelling van de organisatie

De stichting stelt zichzelf - zonder winstoogmerk - de bevordering van het Rooms-Katholiek en Protestants Christelijk onderwijs ten doel in de regio West-Brabant en Tholen. 'Eenheid in verscheidenheid' is de slogan die wij onszelf voor alle scholen opleggen. Deze eenheid in verscheidenheid is vertaald in vier kernbegrippen die leidend zijn voor de (levensbeschouwelijke) identiteit waardoor wij ons laten leiden in ons handelen: kwaliteit, betrokkenheid, ruimte en innovatie.

2.2 Kernactiviteiten

De Lowys Porquinstichting formuleert de volgende doelwaarden:

- verstrekt goed onderwijs;
- helpt de zin van het leven ontdekken;
- draagt bij tot meer rechtvaardigheid;
- bereidt voor op vrijheid;
- heeft oog voor intermenselijke verhoudingen.

De bron voor deze na te streven doelwaarden wordt gevormd door de 10 geboden en de rechten van de mens/van het kind. De doelwaarden worden uitgewerkt en toegelicht in verwijzende, instrumentele waarden en beginselen. Deze collectieve ambitie is de missie en de visie van de Lowys Porquinstichting.

Bestuur en medewerk(st)ers van de scholen van de Lowys Porquinstichting zorgen er voor dat:

- de scholen in ontwikkeling zijn en blijven. Door hierin steeds te blijven groeien, wordt goed en eigentijds onderwijs aangeboden;
- we samen met de ouders op een positieve manier de ontwikkeling en vorming van hun kind stimuleren;
- onze leerlingen zich gelukkig voelen én zich ontwikkelen mede op basis van waarden en normen vanuit de (levensbeschouwelijke) identiteit van de school;
- de ouders zich, bij de door hen gemaakte schoolkeuze voor een Lowys Porquin-school, prettig voelen en blijven voelen en zij ervaren dat ze een juiste schoolkeuze hebben gemaakt;
- de ouders ervaren dat er een team werkzaam is dat zich samen inspant om het beste voor hun kind te bereiken;
- de teamleden ervaren dat hun werkzaamheden wezenlijk bijdragen aan de ontwikkeling van de leerlingen en dat zij daarnaast met voldoening werkzaam zijn bij onze stichting;
- het scholenaanbod van de Lowys Porquinstichting een goede geografische dekking biedt.

Binnen de Lowys Porquinstichting zijn we "samen één in verscheidenheid". Hiertoe zijn er **4 kernwaarden** benoemd die leidend zijn voor ons handelen:

Kwaliteit: Een dusdanig kwaliteitssysteem dat er voor zorgt dat ingezette onderwijsontwikkelingen structureel geborgd worden en verbeteringen garandeert.

Betrokkenheid: Een cultuur creëren waarin alle medewerkers en leerlingen op inspirerende wijze omgaan met elkaar en werken aan gezamenlijke onderwijsontwikkeling.

Ruimte: Initiatieven kunnen nemen om te werken aan vergroten van kennis, vaardigheden en attitude.

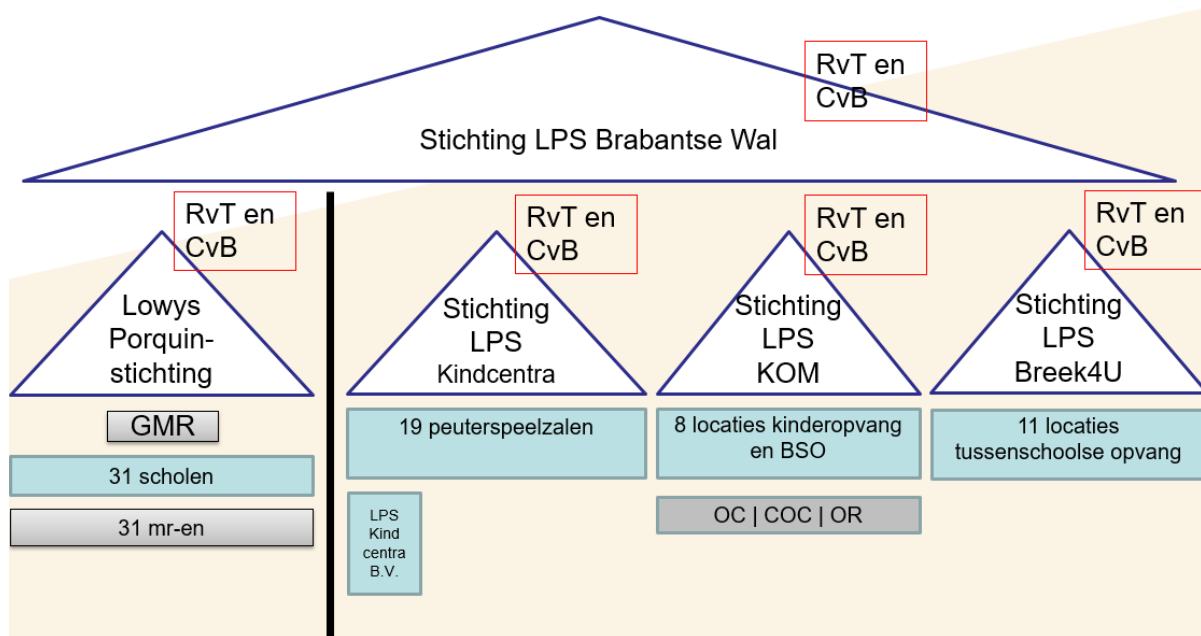
Innovatie: Gericht op interne en externe ontwikkelingen met de intentie vernieuwing binnen de Lowys Porquinstichting een plek te kunnen geven.

2.3 Toegankelijkheid

Vanaf schooljaar 2014-2015 moeten schoolbesturen voor ieder kind passend onderwijs kunnen leveren. Daarbij is het uitgangspunt dat voor elk kind de kansen op de beste ontwikkeling centraal staan. Dit betekent dat daarbij zorgvuldig gekeken dient te worden of een kind de beste kansen heeft op een reguliere school met extra aandacht of een speciale (basis)school. Binnen onze stichting hebben we ons ten doel gesteld om voor leerlingen een passend onderwijsaanbod te realiseren binnen onze reguliere basisscholen. Zeker ook voor leerlingen die tot op een bepaalde hoogte extra zorg en aandacht nodig hebben vanwege leer- en/of ontwikkelingsproblemen (ook (hoog)begaafdheid), een handicap, stoornis of een ziekte. Hierbij zorgen we er nadrukkelijk voor dat er binnen de basisscholen voldoende deskundigheid aanwezig is om leerlingen, die extra zorg behoeven, te kunnen begeleiden.

Om die leerlingen op een juiste wijze te kunnen begeleiden, is het noodzakelijk dat we een gedifferentieerd onderwijsaanbod realiseren waarbij enerzijds recht wordt gedaan aan de verschillen tussen leerlingen en anderzijds aan het groepsproces. Dit is dan ook ons uitgangspunt bij de verdere ontwikkeling van onderwijsaanbod op de individuele scholen. Dit zelfde geldt overigens ook voor onze speciale school voor basisonderwijs en voor onze VO-school voor praktijkonderwijs.

2.4 Juridische structuur

2.5 Organisatiestructuur en personele bezetting

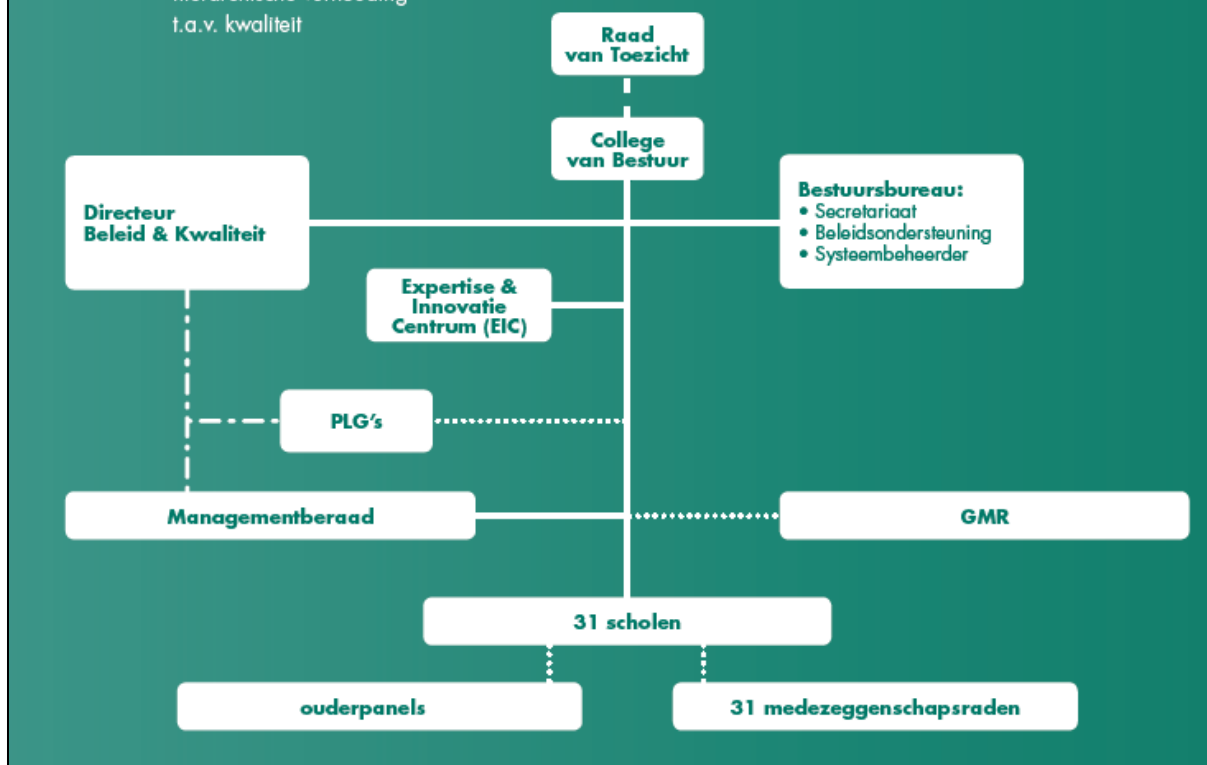
De Lowys Porquinstichting is sinds 1 juli 2011 ingericht naar een toezichhoudend bestuursmodel, waarbij het CvB, samen met de RvT, het bevoegd gezag vormt en schoolleiders, onder eindverantwoordelijkheid van het CvB, integraal verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit binnen de school. Innoverende initiatieven worden gestimuleerd, beoordeeld en getoetst aan de financiële haalbaarheid gericht op het budgetneutraal houden van de toegewezen middelen. De RvT toetst of het CvB bij zijn beleidsbepaling en -uitvoering van bestuurstaken de belangen van de stichting in brede zin goed behartigt. Het uit twee personen bestaande CvB is verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding, de beleidsvorming, de uitvoering van beleid en heeft de dagelijkse leiding van de organisatie. Met ingang van oktober 2014 is een directeur Beleid en Kwaliteit aangesteld.

Aan iedere school ressorterend onder de Lowys Porquinstichting, is een medezeggenschapsraad (MR) verbonden. Daarnaast is in principe aan elke school van de stichting een ouderpanel verbonden. Bovenschools is een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) ingesteld, bestaande uit 7 medewerkers en 7 ouders.

Het bevoegd gezag heeft de statuten, reglementen en beleidsnotities vastgesteld, binnen de wettelijke mogelijkheden. De verdeling van taken en bevoegdheden tussen de RvT, het CvB en de directeuren is vastgelegd in de statuten, het reglement op het CvB en het reglement op de RvT. Ook het MB is in de statuten verankerd en er is een Managementstatuut vastgesteld, waarin taken en bevoegdheden van de directeuren zijn geregeld.

ORGANOGRAM LOWYS PORQUINSTICHTING

- — — hiërarchische verhouding t.o.v. College van Bestuur
- hiërarchische verhouding
- geen hiërarchische verhouding
- - - - hiërarchische verhouding t.a.v. kwaliteit

2.6 Bestuursamenstelling

Het College van Bestuur (CvB) is primair verantwoordelijk en aansprakelijk voor de activiteiten en ontwikkelingen van de stichting en alle daarin georganiseerde scholen.

Dit CvB bestaat uit twee personen, de heer drs. S.J. Cépèro als voorzitter en mevrouw drs. E.J.M. Kooijmans-Schuurmans MLE als plaatsvervangend voorzitter.

Binnen het CvB is geen strikte portefeuillevdeling afgesproken. Er wordt gewerkt volgens collegiaal model waarbij beide bestuurders op alle portefeuilles aanspreekbaar en verantwoordelijk zijn. Een uitzondering vormt de portefeuille identiteit die in handen is van mevrouw Kooijmans.

De uitvoering van de diverse portefeuilles/resultaatgebieden ligt in handen van de diverse beleidsmedewerkers. Zij zijn ook het eerste aanspreekpunt voor alle medewerkers. De directeur Beleid & Kwaliteit is verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit op de scholen van de stichting.

In hiërarchisch opzicht zijn de directeuren van de scholen over de twee bestuurders “verdeeld”. Directeuren hebben zodoende een vast aanspreekpunt in het CvB.

De eindverantwoordelijkheid van alle portefeuilles/resultaatgebieden ligt bij het CvB.

Beleidsdocumenten zijn voor de medewerkers van de scholen beschikbaar in de “bestuursmap” en in de “personeelsmap” die op Sharepoint digitaal voor alle medewerkers, de RVT en de GMR beschikbaar is. Begin 2015 is de website van de Lowys Porquinstichting vernieuwd.

2.7 De Raad van Toezicht (RvT)

De RvT is in het verslagjaar 2017 als volgt samengesteld:

Voorzitter	: de heer P.J. Verdult
Plv. voorzitter	: mevrouw drs. A.L. Broekmeijer
Overige leden	: de heer drs. D.D.P. van Zundert
	: mevrouw mr. C.C.W.G.M. Janssens
	: de heer ing. W.J.M. Beekhuijzen

De RvT houdt toezicht op de activiteiten en ontwikkelingen van de stichting en alle daarin georganiseerde scholen. De RvT bestaat uit vrijwilligers met een diversiteit aan deskundigheden. De RvT-leden zijn afkomstig uit de regio waarin de scholen gevestigd zijn.

2.8 Klachtenafhandeling/klokkenluidersregeling

Met de invoering van de kwaliteitswet, in 1998, is elk bevoegd gezag van een school verplicht te beschikken over een klachtenregeling. De meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in eerste instantie in goed overleg tussen betrokkenen worden opgelost. Als dit niets oplevert, kan daarna eerst overleg met de directie van de school en/of het CvB plaatsvinden. Is dit niet voldoende naar tevredenheid afgehandeld, dan kan men beroep doen op de klachtenregeling van de Lowys Porquinstichting. Deze klachtenregeling is in de bestuursmap opgenomen.

De enkele schriftelijke klachten die van ouders ontvangen zijn, zijn ingeboekt in het postregistratiesysteem. De postregistratie is geheel ter inzage in de vergaderingen van de RvT ingebracht. Al deze klachten zijn voor zover mogelijk naar tevredenheid van de klagers opgelost. Er zijn geen formele klachten bij de Klachtencommissie ingediend. In het kader van de code Goed Bestuur, vastgesteld door de PO-raad, is er bij de stichting naast een klachtenregeling een "Klokkenluidersregeling".

Een verwijzing naar deze beide regelingen is opgenomen in de bovenschoolse schoolgids.

2.9 Governance

Bij de invoering van de huidige organisatiestructuur is de functiescheiding tussen bestuur en intern toezicht conform de governance-code voor het primair onderwijs door de PO-raad vastgesteld. Binnen de Lowys Porquinstichting wordt de 'Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs' gehanteerd, welke laatstelijk in januari 2014 is vastgesteld door de PO-Raad. De taken, verantwoording en verantwoordelijkheid van CvB en RvT zijn in de specifieke reglementen uiteengezet.

De vergoedingsregeling voor de RvT-leden is met ingang van 1 januari 2015 vastgesteld op bruto € 9.340 en bruto € 14.010 per jaar voor respectievelijk RvT-lid en voorzitter van de RvT. Deze bezoldiging is conform de hiervoor uitgebrachte adviezen van PO-Raad en VTOI.

De bezoldiging van de CvB-leden is vanaf 1 januari 2013 ingeschaald conform de cao-bestuurders PO. Op 12 maart 2013 is de eerste cao bestuurders PO vastgesteld, waarin een aparte inschaling voor bestuurders van onderwijsinstellingen in het PO is bewerkstelligd. Op 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT) en de daarop gebaseerde Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren van kracht geworden. Deze regeling bepaalt het beloningsmaximum voor het PO. De nieuwe cao zorgt voor een heldere bovengrens voor de salarissen van bestuurders en voor een indeling in salarisklassen al naar gelang de omvang van de onderwijsinstelling, en blijft binnen het absolute maximum. De RvT past de bepalingen in de betrokken CAO toe.

2.10 Scholen

Onder het bevoegd gezag van de Lowys Porquinstichting, met bevoegd gezag nummer: 40517, ressorteren de volgende scholen:

Naam school	Brinnummer	Naam school	Brinnummer
De Driemaster	02RC	De Borghoek	07TR
De Open Hof	03GP	Groen van Prinsterer	07XV
Ste. Marie	03MO	De Biezenhof	08WY
Het Palet	03MW	Anton van Duinkerken	09BD
St. Anthonius	03QC	De Stappen	09KN
Op Dreef	03QW	De Toermalijn	09UU
De Wegwijzer	03WG	Klim-Op	10FQ
Merijntje	03XP	St. Maarten	10NS
De Springplank	04OA	De Welle	10PF
Gummarus	04SY	Het Kwadrant	15IS
Petrus en Paulus	04ZF	Sancta Maria	16EB
Het Kompas	05KQ	Octopus	16FL
De Poorte	06HN	Marco Polo	17XI
De Meulenrakers	06IH	De Grebbe	17YE
Pius X	07BP	Lodijke	24AE
Maria Regina	07MX	Bovenschools	AD29

2.11 Huisvesting

Met ingang van januari 2015 is er sprake van doordecentralisatie van het buitenonderhoud naar de schoolbesturen. Het gevolg is dat het schoolbestuur niet alleen verantwoordelijk is voor het 'binnenonderhoud' van het schoolpand, maar ook voor het 'buitenonderhoud'. Ook voor deze onderhoudskosten is een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) opgesteld. In de materiële instandhouding is rekening gehouden met de bekostiging in het kader van de doordecentralisatie van het buitenonderhoud per januari 2015. Op basis van het ruimtebehoeftemodel is een bedrag toegevoegd aan deze bekostiging op schoolniveau. Dotatie aan deze voorziening op stichtingsniveau is conform de bekostiging. Met ingang van 2017 wordt ook de dotatie aan de voorziening binnenonderhoud conform de onderhoudscomponent zoals opgenomen in de Materiële Instandhouding. Het gehele onderhoudsbudget wordt op bovenschools niveau beheerd. Het MJOP (Meerjarenonderhoudsplan) zal worden opgenomen in het MJGP (Meerjarengebouwenplan). In dit MJGP is niet alleen aandacht voor het meerjarenonderhoud, maar ook voor:

- uit te voeren inspecties;
- gebouwkwaliteit;
- MJIP (Meerjareninvesteringsplan) waarin de geplande investeringen voor aanpassingen van het gebouw voor de komende jaren een plek heeft;
- financieel overzicht met exploitatielasten en inkomsten onderbouwd met leerlingenprognoses;
- benutting van de beschikbare vierkante meters.

Het MJGP biedt inzicht in de onderhoudsstaat van het gebouw en de cyclus waarin bouw- en installatiedelen onderhouden of vervangen moeten worden en in het kwaliteitsniveau van het gebouw. Dit speelt een belangrijke rol in de beslissing om te investeren in het gebouw. Voorbeelden van investeringen zijn binnenmilieu, de functionaliteit (zoals aansluiting op de onderwijsvisie), de beleving (zoals uitstraling van en sfeer in het gebouw), of investeringen om te besparen op energie-, schoonmaak- of onderhoudskosten.

De Lowys Porquinstichting participeert in diverse Verenigingen van Eigenaren van Brede Scholen. De gezamenlijke uitgaven zoals energie, schoonmaakkosten, onderhoud, e.d. worden onderling verdeeld volgens een verdeelsleutel.

2.12 Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor deze bekostiging. In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen vergeleken tussen de jaren 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012, 2011 en 2010.

Naam school	1-10- 2017	1-10- 2016	1-10- 2015	1-10- 2014	1-10- 2013	1-10- 2012	1-10- 2011	1-10- 2010
De Driemaster	185	156	159	169	172	205	229	252
De Open Hof	42	49	54	58	62	67	70	75
Ste. Marie	126	135	151	158	175	181	186	193
Het Palet	102	96	103	111	128	140	153	146
St. Anthonius	66	74	76	77	86	81	82	88
Op Dreef	137	144	149	148	153	162	182	182
Fatima	-	-	-	-	28	30	50	61
De Wegwijzer	77	78	88	89	93	101	115	137
Merijntje	139	153	166	175	183	193	193	203
De Springplank	174	181	175	180	187	189	176	172
Gummarus	364	368	374	368	367	364	346	348
Petrus en Paulus	147	145	155	157	146	153	158	171
Het Kompas	82	101	129	148	160	149	174	192
De Poorte	201	196	204	217	208	209	202	204
De Meulenridders	311	319	318	326	334	332	345	365
Pius X	74	81	82	87	87	83	73	74
Maria Regina	370	378	395	425	440	465	474	479
De Borghoek	322	317	337	326	320	313	296	277
Groen van Prinsterer	201	219	216	208	203	208	203	204
De Biezenhof	305	280	244	212	201	210	203	205
Anton van Duinkerken	220	222	223	226	246	261	270	280
De Stappen	94	99	98	102	115	130	143	151
De Toermalijn	356	369	370	381	380	365	357	335
Klim-Op	313	316	300	300	302	305	317	319
St. Maarten	104	98	112	122	131	133	135	148
De Welle	67	61	66	78	77	86	98	102
Het Kwadrant	150	156	154	146	150	147	176	170
Sancta Maria	296	277	273	258	256	253	250	251
Octopus	80	79	83	109	105	100	101	89
Marco Polo	210	199	181	155	157	164	190	206
De Grebbe	237	207	194	193	190	184	175	136
Lodijke	662	715	731	789	805	848	913	969
Totaal Lowys Porquin	6214	6268	6360	6.498	6.647	6.811	7.035	7.184
Procentuele daling t.o.v. 1-10-2010	-13,6%	-12,7%	-11,5%	-9,6%	-7,5%	-5,2%	-2,1%	-1,8%
Daling ln. t.o.v. van vorig jaar	54	92	138	149	164	224	149	129
Procentuele daling t.o.v. van vorig jaar	-0,9%	-1,4%	-2,1%	-2,2%	-2,4%	-3,2%	-2,1%	-1,8%

Per 1 augustus 1998 is de Wet op het primair onderwijs van kracht geworden. Deze wetgeving is van toepassing voor het speciaal basisonderwijs en het basisonderwijs. Het praktijkonderwijs valt onder de Wet op het voortgezet onderwijs, deel II.

Vijf basisscholen, te weten De Welle, Het Palet, De Wegwijzer, De Open Hof en Octopus, zitten, wat aantal leerlingen op 01-10-2016 betreft, meer dan drie jaren achtereen onder de opheffingsnorm van OCW. Met goedkeuring van OCW worden deze vijf basisscholen op grond van de regeling Gemiddelde schoolgrootte onder één stichting, in stand gehouden.

2.13 Samenwerking

De Lowys Porquinstichting is lid van:

- Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs
- VO-Raad
- PO-Raad
- VTOI

De Lowys Porquinstichting heeft een samenwerkingsovereenkomst met:

- RPCZ (Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland), Schoolbegeleidingsdienst, inzake onderwijskundige begeleiding
- Argo Advies (inzake verzuimbegeleiding, arbozorg en bedrijfsarts)
- ARBO UNIE (inzake externe vertrouwenspersoon)
- Avans Hogeschool Breda (Pabo en Avans Plus) (inzake scholing, LIO/stagebegeleiding)
- Hogeschool Zeeland (inzake LIO/stagebegeleiding)
- KPO, Inos en Avans inzake Samen Opleiden en lectoraat Avans

De Lowys Porquinstichting participeert in:

- Regionetwerk schoolbesturen PO West-Brabant (RPO)
- Regionetwerk Verus
- Arbeidsvoorwaardencommissie (PO-raad)
- Verus, klankbordgroep katholiek onderwijs
- Leswerk, voorheen Centrum Personeelsvoorziening West-Brabant (CPV, inzake vervangingen)
- Cliëntenraad Dyade
- Enkele Verenigingen van Eigenaren (VVE's)

2.14 Samenwerkingsverband

Met ingang van 1 augustus 2014 zijn de scholen voor primair onderwijs ressorterende onder de Lowys Porquinstichting, met uitzondering van de St. Anthoniuschool te Oud-Vossemeer, aangesloten bij het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Brabantse Wal PO. Dit samenwerkingsverband bestond op 1 oktober 2017 uit 41 scholen voor basisonderwijs (BAO), 1 school voor speciaal basisonderwijs (SBO) en 4 scholen voor speciaal onderwijs (SO) met een totaal van 8.328 leerlingen.

Basisschool St. Anthonius te Oud-Vossemeer is aangesloten bij het samenwerkingsverband O3. Bij dit samenwerkingsverband zijn 18 schoolbesturen aangesloten die onderwijs verzorgen op meer dan 100 locaties aan ca. 11.000 leerlingen.

Het aantal leerlingen in het SO bedraagt 172 leerlingen. Het aantal leerlingen in het BAO en SBO bedraagt samen 8.156 leerlingen. Het aantal leerlingen van SBO De Driemaster te Bergen op Zoom, ressorterend onder de Lowys Porquinstichting, bedroeg op 1 oktober 2017 156 leerlingen. Dit betekent een deelnemingspercentage aan het SBO van 1,87%. De landelijke streefnorm is een maximaal deelname percentage van 2%.

De VO-school voor praktijkonderwijs (PrO) Het Kwadrant, ressorterend onder de Lowys Porquinstichting, is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Stichting Passend Onderwijs Brabantse Wal VO. Aan dit samenwerkingsverband nemen alle scholen voor voortgezet onderwijs deel uit de gemeenten Steenberg, Woensdrecht, Bergen op Zoom en Tholen. Het totale leerlingaantal van dit samenwerkingsverband bedraagt voor het schooljaar 17-18 in totaal **7.465** leerlingen. Het Calvijn College neemt geen deel aan het samenwerkingsverband maar behoort tot het landelijk zuilare samenwerkingsverband.

Het aantal leerlingen met een PRO-beschikking of PRO-toelaatbaarheidsverklaring van Praktijkschool Het Kwadrant te Bergen op Zoom op 1 oktober 2017 bedroeg 148 leerlingen. Dit betekent een deelname percentage van 2,15%.

3. Algemeen instellingsbeleid

3.1 Algemeen

Het CvB vergadert wekelijks in formele en informele context. Van de formele vergaderingen is verslaglegging. Het CvB wordt ondersteund door een directeur beleid en kwaliteit, drie bestuurssecretaresses, beleidsmedewerkers organisatiecultuur/identiteit, personeel, financiën en huisvesting, een personeelsfunctionaris en twee bovenschoolse ICT-ers.

Wekelijks vindt de beleidsvergadering plaats. Tijdens deze beleidsvergadering overlegt het CvB met alle beleidsmedewerkers over lopende zaken binnen de stichting. Alle deelnemers van deze vergadering hebben de mogelijkheid agendapunten aan te dragen. Indien schooldirecteuren een agendapunt besproken willen zien tijdens deze vergadering is er de mogelijkheid uitgenodigd te worden en een deel van de vergadering bij te wonen.

Ongeveer eens per zes schoolweken vindt er een Managementberaad (MB) plaats. Om het toezicht goed te kunnen uitvoeren worden bij iedere MB-bijeenkomst RvT-leden uitgenodigd. Indien er vanuit de RvT dan wel het MB daaraan behoefte bestaat, kan een gezamenlijke vergadering plaatsvinden tussen MB en RvT. De RvT woont de jaarlijkse studie-2-daagse van het MB bij.

In het verslagjaar is diverse momenten gesproken over de rol en positie van het managementberaad. Medio 2018 zal een nieuw voorstel voor het Managementberaad worden gepresenteerd.

Het CvB stimuleert professionele ruimte binnen het leiderschap van de schooldirecteuren. Verantwoordelijkheid dáár waar hij hoort is onderdeel van de bestuurlijke visie op de organisatie. Het CvB legt hiertoe diverse verantwoordelijkheden bij de schooldirecteuren. De schooldirecteuren leggen verantwoording af aan de directeur beleid en kwaliteit en/of aan het CvB. Personeelsbeleid, opbrengsten van het onderwijs, financiën en huisvesting blijven behoren tot de directe bestuurlijke verantwoordelijkheid van het CvB.

Huisvestingsaangelegenheden, omvangrijker dan de zaken die rechtstreeks vanuit de jaarexploitatie van de scholen bekostigd worden, worden bovenschools geregeld. Verder zijn bovenschools 3 fte systeembeheerders in dienst van de stichting. De kosten hiervan worden deels op basis van een verdeelsleutel rechtstreeks doorbelast aan de scholen. Een beperkt gedeelte van deze kosten komt ten laste van het bovenschools budget.

Ten laste van het bovenschools budget worden ook de kosten van de identiteitsbegeleiding, die door het CvB voor iedere school verplicht is gesteld, gebracht.

De RvT vergadert ongeveer eenmaal per twee maanden. Bij deze vergaderingen is het CvB als adviseur aanwezig. Daarnaast evalueert de RvT periodiek het eigen functioneren, zowel terugblikkend als vooruitziend. De RvT bepaalt of het CvB bij de zelfevaluatievergaderingen aanwezig is.

3.2 Strategisch Beleidsplan / koersplan 2018-2020

Het Strategisch Beleidsplan 2.1, voortkomend uit de versie 2.0 en opnieuw geformuleerd voor de jaren 2015-2017 met het vizier op 2020, is in de vergadering van het CvB van 18 november 2014 vastgesteld. Aan dit beleidsplan is door de RvT goedkeuring verleend. In het verslagjaar is een aanzet gemaakt met een koersplan 2018-2020. Dit koersplan is verder ontwikkeld en wordt medio 2018 gepresenteerd.

3.3 Sociaal Jaarverslag 2016/2017

In dit bestuursverslag worden beperkte personeelsgegevens inzake leeftijdsopbouw, ziekteverzuim e.d. opgenomen, omdat deze gegevens zijn vermeld in het Sociaal Jaarverslag. Dit Sociaal Jaarverslag is in april 2018 digitaal beschikbaar gesteld aan alle medewerkers van de stichting. Op 31 juli 2017 waren 619 medewerkers in dienst van de Lowys Porquinstichting; 98 mannen en 521 vrouwen. Totaal waren deze medewerkers goed voor 448,26 fte (fulltime equivalent), 189 in volledig dienstverband en 430 in een parttime betrekking. Het ziekteverzuim over het schooljaar 2015/2016 bedroeg 3.98% (2015/2016: 5.69%). Daarnaast wordt onderstaand de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand op 31 juli 2017 weergegeven:

	Totaal	0/19	20/24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	>=65
Aantal Personen	619	0	13	56	81	80	65	69	72	93	76	14
Wtf	448,2553		11,0625	47,8171	60,9065	53,3237	43,1871	45,8780	50,7572	69,0103	58,6141	7,6988

3.4 Kwaliteitszorg op de scholen

Medio oktober 2014 is een directeur Beleid en Kwaliteit (B&K) benoemd, met o.a. als taak de directeurs van de scholen te ondersteunen op het totale terrein van onderwijsontwikkeling en professionalisering. De inhoud van de term onderwijsontwikkeling zal vanaf 2018 nieuwe impulsen krijgen door in toenemende mate aandacht te hebben voor de zogenaamde zachte kant van de organisatie (schoolklimaat en veiligheid). Om de ondersteuningskwaliteit in de scholen beter in beeld te brengen is in november 2017 op alle scholen een audit afgenomen door zowel IB-ers als door de directeurs van de scholen. De uitkomsten hiervan zijn gebruikt om de kwaliteit binnen de scholen t.a.v. de zorg voor de leerling scherper in beeld te brengen. Een bijkomend issue is de inzet en de kwaliteit van de IB-er om te kunnen voldoen aan de zorgvraag vanuit de leerling(en).

Het ministerie van OCW een extra stimuleringsregeling via de Prestatiebox toegekend aan alle schoolbesturen. Voor de inzet van de middelen geldt een bestedingsvrijheid, mits wel gerelateerd aan de volgende thema's:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkellijnen

Jaarlijks wordt in een RvT vergadering, mede op basis van een tussentijdse rapportage van de directeur B&K, verantwoording afgelegd door het CvB over de kwaliteit van alle scholen. Getoetst is op onder andere het opbrengstgericht werken op het terrein van taal en rekenen en toetsen in relatie tot de voortgangsregistratie.

Ten aanzien van het borgen van de kwaliteit van leraren en andere functionarissen wordt een sterke relatie gelegd met alle opleidingsinstituten die een direct verband hebben met LPS.

LPS zet in op verdere professionalisering van haar personeel, bijvoorbeeld door het aanbieden van masteropleidingen (onder andere HBO+) aan leraren en directieleden. De afgelopen twee schooljaren hebben we hier vanuit de stichting een extra aanzet voor gegeven. Daar waar personeelsleden een opleiding willen volgen ten bate van de eigen functie en eigen ontwikkeling, wordt geprobeerd ruimte en/of geld hiervoor in te zetten. Personele ontwikkeling is ook een belangrijke pijler in het landelijke bestuursakkoord en het volgen van een opleiding draagt uiteraard bij aan deze ontwikkeling.

Mede ten behoeve van het bereiken van de doelstellingen 'Scholing en ontwikkeling' uit het Strategisch Beleidsplan 2.1, maar vooral ook vanuit de intrinsieke interesse om te weten welke opleidingen er bij onze medewerkers volop leven, is geïnventariseerd welke medewerkers op dit moment reeds een masteropleiding met succes hebben gevolgd en afgerond. Het heeft ons daarbij aangenaam verrast hoeveel medewerkers reeds nu in het bezit zijn van een masteropleiding.

3.5 Bovenschoolse schoolgids

Jaarlijks wordt aan alle ouders en alle medewerkers een brochure (digitaal) verstrekt met daarin informatie betreffende algemeen beleid binnen de stichting en de scholen. Deze brochure vormt één geheel met de schoolgids per school.

3.6 Medezeggenschap

Het bovenschools beleid is vastgesteld met instemming dan wel positief advies van de GMR. Het CvB voert vier keer per jaar formeel overleg met de GMR. Daarnaast vindt enkele keren per jaar informeel overleg met het dagelijks bestuur van de GMR plaats. Het reglement van de GMR is laatstelijk vastgesteld op 8 december 2013. Zowel het MR als het GMR-reglement zijn in 2016 gewijzigd.

3.7 Kwaliteitsbeleid algemeen

Dit onderwerp is een voortdurend speerpunt van beleid binnen de stichting. Binnen de Lowys Porquinstichting vindt controle van en toezicht op de kwaliteit op meerdere niveaus plaats. De jaarlijkse startgesprekken aan het begin van het schooljaar dienen als uitgangspunt voor het beleid op schoolniveau. Bij dit gesprek zijn naast het CvB en de directeur B&K, ook alle beleidsmedewerkers aanwezig. Hierdoor kan het gesprek ook binnen de gehele context van de school plaatsvinden. In de loop van het schooljaar bezoeken zowel het CvB als de directeur B&K de scholen met regelmaat. Dan wordt niet alleen gesproken met de directeur, maar ook met de andere medewerkers van de school. Indien er aanleiding voor vervolgesprekken bestaat, wordt daarover met de directeur afspraken gemaakt. Jaarlijks vindt vanuit de inhoud van het toezichtkader gesprekken plaats met de inspectie.

De agenda voor dit gesprek wordt door zowel het CvB als de Inspectie gemaakt. De RvT-leden van de stichting ontvangen naast tweemaal per jaar een intern kwaliteitsoverzicht van de scholen van de stichting zodat in één oogopslag duidelijk is waar de diverse knelpunten van de organisatie zich bevinden. Jaarlijks zal per school in het kwaliteitsjaarverslag de stand van zaken worden beschreven en ook worden toegezonden aan de RvT.

3.8 Kwaliteitszorg en onderwijsprestaties

Onder de Lowys Porquinstichting ressorteren 29 scholen voor primair onderwijs, 1 school voor speciaal basisonderwijs en 1 school voor praktijkonderwijs. Alle scholen hebben geheel 2017 het basisarrangement van de onderwijsinspectie toegekend gekregen en/of behouden. Wanneer in het bijzonder gekeken wordt naar de eindopbrengsten van het onderwijs hadden 26 scholen voldoende eindopbrengsten en vier scholen voor het eerste jaar een onvoldoende score. De eindresultaten voor Het Kwadrant, school voor Praktijkonderwijs worden bepaald op basis van de groei van de leerling vanaf het startassessment tot het plaatsen naar werk of vervolgonderwijs. Voor de bepaling van de eindkwaliteit wordt een norm van 90% uitstroom naar werk en/of arbeid. Deze is in 2017 behaald.

Op basis van eigen keuzes bepalen de scholen zelf de gekozen eindtoets. Voor de 30 scholen betekent dit:

Route 8: 6 scholen

Cito eindtoets: 1 school

IEP (ICE): 22 scholen

Dia-eindtoets: 1 school

In 2017 zijn veel scholen overgestapt naar de IEP, een digitale toets die sinds enkele jaren ook als erkende toets gebruikt kan worden. Opvallend is dat juist de scholen met een onvoldoende gekozen hadden voor de IEP-toets. De betrouwbaarheid van deze toets zal zich nog moeten bewijzen omdat tot nu toe de gehanteerde normen jaarlijks bijgesteld zijn moeten worden.

Twee scholen hebben opnieuw het predicaat 'excellent' van de overheid gekregen. Basisschool De Grebbe en het Kwadrant hebben het predicaat excellent ontvangen voor een periode van drie jaren.

Alle scholen hanteren een leerlingvolgsysteem, waarbij niet alleen de onderwijsresultaten in beeld worden gebracht, maar waarmee het ook mogelijk is de sociaal emotionele ontwikkeling (SEO) van leerlingen te volgen. Overigens zal dit onderdeel (schoolklimaat en veiligheid) de komende jaren verder uitgewerkt gaan worden als een vast onderdeel van de bestuurlijke kwaliteitscyclus. Tevens wordt nadrukkelijk gekeken naar de wijze waarop voor- en vroegschoolse educatie samenwerken en sprake is van een "warme overdracht". In 2017 hadden alle onder de stichting behorende scholen een goed zicht op zowel de eind- als de tussenopbrengsten. Een aandachtspunt hierbij is wel de wijze waarop de uitkomsten van de analyse gekoppeld worden aan interventies om processen binnen de school te verbeteren. Dit betekent dat scholen meer kritische vragen zouden mogen stellen aan de borging van de basiskwaliteiten van leraren en op welke wijze er sprake is van een goede doorlopende leer- en ontwikkelingslijn.

Aandacht blijft ook noodzakelijk voor de kernvakken begrijpend lezen en rekenen/wiskunde. De scholen worden tevens gevolgd op de tussenopbrengsten, ook al richt de Inspectie zich in eerste instantie op de eindopbrengsten. Alle opbrengsten van het onderwijs worden opgenomen in een onderwijskundig jaarverslag. Hiermee heeft de directeur B&K en het CvB overzicht en mogelijkheden om met de directies van de scholen in gesprek te gaan over noodzakelijke interventies

In 2017 hebben diverse scholen een inspectiebezoek gehad op basis van het (her)nieuw(d)e toezichtskader. Dit kader is uitgelegd gedurende het overleg met de directeuren van de scholen. Het zoeken van de dialoog over de ontwikkelingen op de scholen en het kiezen van innovatieve opdrachten staan hierin centraal. Uitgangspunt is dat de basiskwaliteit van de scholen op orde is en deze wordt niet beperkt tot alleen de leeropbrengsten van het onderwijs. Schoolklimaat, veiligheid en een passend onderwijs dat aansluit bij de leerbehoefte van de leerlingen dienen volledig geborgd te zijn binnen de school. In het jaarlijkse bestuursgesprek (College van Bestuur en de directeur beleid en kwaliteit) met de Inspectie voor het basisonderwijs worden, behalve beleidsontwikkelingen binnen de stichting, ook de kwaliteiten van de scholen besproken. Indien nodig heeft het CvB van de stichting maatregelen ingezet om eventuele manco's op te lossen. De onderwijsprestaties op schoolniveau worden bijgehouden in Parnassys.

Voor de behaalde onderwijsresultaten, die overigens digitaal steeds ter beschikking zijn, verwijzen we voor de eindopbrengsten naar het **kwaliteitsjaarverslag**. Gedurende het schooljaar is met de Inspectie gesproken over het veranderende toezichtkader (pilot), waarbij in toenemende mate de dialoog met het schoolbestuur wordt opgezocht en het bestuur leidend kan worden door het verantwoorden van de kwaliteit middels een gesloten PDSA-cyclus. LPS heeft aangegeven dat dit ook past binnen de visie van het bestuur op het afleggen van verantwoording.

3.9 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

Digitalisering, individualisering en onderwijskundige maattrajecten zijn ontwikkelingen, waarmee rekening zal worden gehouden. De Lowys Porquinstichting blijft zich daarvoor ook steeds extern oriënteren om tijdig beleid te ontwikkelen en/of aan te passen. Het deelnemen aan netwerkbijeenkomsten vindt dan ook op verschillende niveaus plaats. Daarnaast staan Brede Scholen, Integrale Kindercentra en VVE hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. De Lowys Porquinstichting speelt hier op in door in de strategische beleidsvisie een doorgaande (leer)lijn van 0-12 jaar te willen realiseren.

Hiertoe zijn een aantal ontwikkelingen (al in 2014) opgestart om ook daadwerkelijk deze beleidsvisie te realiseren. In het verslagjaar 2017 is vervolgonderzoek gedaan naar een mogelijke overname van de activiteiten van de Peuterspeelzalen die verbonden zijn aan de scholen van de Lowys Porquinstichting in de gemeenten Bergen op Zoom en Steenberg. Diepgaand en gedegen onderzoek bleek nodig om mogelijke risico's in kaart te brengen. Te denken valt dan aan zaken als harmonisering cao's, mogelijke uit te keren transitievergoedingen en meer personele kwesties die bij een overname van onderneming in beeld komen. Naast personele kwesties speelde de politieke impact van een (al dan niet) overname van peuterspeelzalen. Een zeer gedegen onderzoek heeft geleid tot een voorgenomen besluit van het CvB inzake de overname van 19 peuterspeelzalen in Bergen op Zoom en Steenberg, per 1 januari 2018. In een speciaal belegde vergadering van de Raad van Toezicht in december heeft de RvT goedkeuring gegeven aan dit voorgenomen besluit.

3.10 Uitkeringen bij ontslag

De Lowys Porquinstichting hanteert ontslagbeleid conform artikel 10.4 van de verlengde CAO-PO 2014-2015 (2016). Voor de VO-school geldt op basis van cao-afspraken werkgelegenheidsbeleid. Het belangrijkste kenmerk van de regeling ontslagbeleid is dat de werkgever per categorie personeel een integrale afvloeiingslijst op bestuursniveau hanteert voor plaatsing in het RDDF en ontslag om formatieve redenen. Uitgangspunt voor de afvloeiingslijst is het aantal dienstjaren op bestuursniveau. Vanaf 2015 is de Wet Werk en Zekerheid (WWZ) van toepassing. Hierdoor dient afvloeiing vanaf deze inwerkingtreding naar diensttijd op leeftijd anciënniteit, in leeftijdscategorieën (UWV), plaats te vinden (afspiegelingsbeginsel). Binnen de Lowys Porquinstichting is geen beleid inzake uitkeringen bij ontslag vastgesteld. In principe wordt hierbij als beleid gehanteerd dat naast een vergoeding voor outplacement, geen aanvullende uitkeringen en/of afkoopsommen c.q. ontslagvergoedingen worden betaald. In 2017 is van dit principe niet afgeweken.

3.11 Eigenrisicodrager vervangingen

Met ingang van 1 augustus 2013 is de Lowys Porquinstichting volledig eigen risicodrager voor vervangingen (zowel voor PO als VO). Alle vervangingen (m.u.v. vervanging voor vakbondsverlof) zijn niet meer declarabel bij het Vervangingsfonds of Risicofonds maar worden vanuit eigen middelen bekostigd.

4. Financieel beleid

4.1 Algemeen

De financiën worden per school geadmistreerd. Iedere school heeft een algemene reserve, een bestemmingsreserve Materiële Vaste Activa (MVA) en een voorziening onderhoud. Ultimo 2010 is de bestemmingsreserve MVA aan de algemene reserve toegevoegd. Daarnaast heeft iedere school een bankrekening als rekening courant en een beperkte kas. Streefwaarde is dat er op schoolniveau minimaal aan algemene reserve een bedrag van € 800,- per leerling is. Op bovenschools niveau dient er minimaal aan algemene reserve een bedrag van € 200,- per leerling te zijn. De gekozen rode draad in het financieel beleid ligt op de gebieden huisvesting en duurzaamheid.

4.2 Investerings en financieringsbeleid

Vanwege de gunstige liquiditeit worden de investeringen uit eigen middelen voldaan. Het is beleid dat als in enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaatsvindt, een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen wordt aangebracht. De investeringen worden bewaakt op basis van het in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief.

4.3 Planning & control cyclus

Periodiek, te weten vier keer per jaar, wordt een financiële managementrapportage opgesteld waarin op geconsolideerd niveau en op schoolniveau een analyse wordt gemaakt van de exploitatieresultaten. Tevens wordt op geconsolideerd niveau en op schoolniveau een doorkijk naar het einde van het boekjaar gemaakt (forecast). Hierbij wordt rekening gehouden met ontwikkelingen wat betreft bekostiging OCW, wordt een actuele loonkostenbegroting opgesteld en worden reeds bekende mutaties op personeelsgebied verwerkt.

Maandelijks wordt op schoolniveau een formatie/budgetvergelijkingsoverzicht (BVO) opgesteld teneinde het verloop realisatie ten opzichte van begrote loonkosten te kunnen bewaken. Tevens wordt aan deze rapportage op schoolniveau met ingang van juni een prognose toegevoegd op basis van de meest bekende formatiegegevens.

De (Meerjaren)begroting 2018-2021, is op 6 december 2017 vastgesteld door het CvB en door de RvT op 20 december 2017 goedgekeurd. Een goede meerjarenbegroting maakt het mogelijk om tijdig te handelen en interventies in gang te zetten teneinde een gezonde financiële organisatie te blijven. De meerjarenbegroting is beperkt beleidsrijk opgesteld door onder andere investeringen vanuit het strategisch beleidsplan te verwerken en op te nemen hoe negatieve exploitatieresultaten door middel van natuurlijk verloop van personeel zullen worden opgevangen. Het jaar 2017 kan worden gezien als een tussenjaar op het gebied van financieel beleid. De besturingsfilosofie en het koersplan 2018-2020 zullen twee sturingselementen zijn voor de begroting van 2018 en de meerjarenbegroting 2019-2022.

4.4 Treasurybeleid

De stichting hanteert een treasurystatuut. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders het financierings- en beleggingsbeleid zich dient te bewegen. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

Sinds 1 juli 2016 vervangt de Regeling beleggen, lenen en derivaten 2016 (BL&D) de Regeling beleggen en belenen van 2010. Als gevolg hiervan zijn schoolbesturen per 1 oktober 2017 verplicht om een treasurystatuut vast te stellen dat voldoet aan de eisen van de nieuwe regeling. Het treasurystatuut is op 13 juni 2017 is vastgesteld door het CvB en door de RvT op 22 juni 2017 goedgekeurd.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd. De tegoeden op de bankrekeningen zijn direct opeisbaar.

De stand per 31 december 2017	€
Kas	4.775
Tegoeden op bank- en girorekeningen	10.024.078

De liquide middelen ter vrije beschikking van de stichting.

4.5 Vermogen

Per 31 december 2017 zijn de volgende (bestemmings)reserves ingevuld:

BOVENSCHOOLS:

			%
Algemene reserve	€	2.490.413	
Bestemmingsreserve personeel	€	450.000	
Bestemmingsreserve vrije dagen regeling	€	-	
Bestemmingsreserve gebouw Het Kwadrant	€	252.770	
Bestemmingsreserve Bapo	€	110.908	
Bestemmingsreserve eigenrisicodrager (ERD)	€	300.000	
Bestemmingsreserve professionalisering schoolleiding	€	75.534	
Bestemmingsreserve privaat	€	13.002	

Totaal bovenschools (inclusief bestuursbureau)	€	3.692.627	26%

SCHOLEN:

Algemene reserve (cumulatieve exploitatieresultaten)	€	10.551.520	
Bestemmingsreserve privaat	€	228.496	

Totaal scholen	€	10.780.016	74%

Eindtotaal inclusief resultaatbestemming 2017	€	<u>14.472.643</u>	100%

4.6 Toelichting bestemmingsreserves publiek

Voor het kunnen opvangen van personele risico's, onder andere door krimp, is in 2005 een bestemmingsreserve personeel gevormd. Gedurende 2017 zijn er geen middelen ingezet. Daardoor bedraagt deze bestemmingsreserve personeel ultimo 31 december 2017 € 450.000.

Met twee betrokken CvB-leden zijn afspraken gemaakt omtrent de per 31 december 2012 opgebouwde BAPO-rechten (conform artikel 1.3 CAO PO-Bestuurders 2013, "lopende gevallen behouden rechten"). In het kort betekent dit een expliciete (bestemde) reservering in het eigen vermogen per 1 januari 2013 voor het oorspronkelijke werkgeversdeel van 65% (€ 195.000). Conform de RJO inzake opgebouwde BAPO-verplichtingen van onderwijsinstellingen is deze verplichting van de Lowys Porquinstichting verantwoord onder het eigen vermogen in plaats van onder de voorzieningen. In 2016 heeft een hernieuwde berekening plaatsgevonden van de totale verplichting van de nog op te nemen rechten per einde boekjaar. In 2017 is het restant van de bestemmingsreserve vrije dagen regeling geheel ingezet.

Voor het kunnen opvangen van risico's bij het gebouw van Het Kwadrant (PrO) is een bestemmingsreserve gebouw Het Kwadrant gevormd van totaal € 253.000.

Voor het kunnen opvangen van toekomstige BAPO-lasten is een bestemmingsreserve gevormd van totaal € 279.000. In 2015 is deze bestemmingsreserve, op basis van de werkelijke aanpassing door individuele personeelsleden, bijgesteld. Met ingang van 1 oktober 2014 is de BAPO-regeling afgeschaft. Hierdoor wordt vanaf laatst genoemde datum hiervoor het aantal 'verlofspaaruren' niet verder opgebouwd. In 2017 is € 168.000 ten laste van de reserve gebracht.

Voor het kunnen opvangen van risico's in het kader van het Eigen Risicodragerschap voor vervangingen (ERD) wordt bij een positief resultaat een bestemmingsreserve ERD gevormd. Dit is de resultante van gemaakte beleidskeuzes waarbij scholen een fictieve premie afdragen aan het ERD-budget minus de werkelijk gemaakte kosten in het kader van vervangingen in 2017. De lasten in 2017 waren € 35.000 lager dan de baten. Bestuurlijk is besloten dat het bedrag van het opvangen van het risico gemaximeerd is op een bedrag van € 300.000.

4.7 Toelichting bestemmingsreserve privaat

De bestemmingsreserve privaat is ontstaan in de periode voor de invoering van de lumpsum en heeft onder andere betrekking op ontvangen ouderbijdragen.

4.8 Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31-12-2017. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van de organisatie. Het betreft een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2017 in vergelijking tot de situatie van een jaar daarvoor.

Activa	31-12-2017	31-12-2016	Passiva	31-12-2017	31-12-2016
	€	€		€	€
Materiële vaste activa	€ 6.674.552	€ 6.824.729	Eigen vermogen	€ 14.472.643	€ 15.005.634
Financiële vaste activa	€ 251.500	€ 260.350	Voorzieningen	€ 771.242	€ 1.146.255
Vorderingen	€ 2.230.222	€ 2.269.339	Langlopende schulden	€ 116.614	€ 127.189
Liquide middelen	€ 10.028.853	€ 10.414.975	Kortlopende schulden	€ 3.824.628	€ 3.490.315
Totaal activa	€ 19.185.127	€ 19.769.393	Totaal passiva	€ 19.185.127	€ 19.769.393

Toelichting op de balans:

Activa:

De balanswaarde van de materiële vaste activa is gedaald (€ 150.000) ten opzichte van voorgaand jaar. Er is met name minder geïnvesteerd in inventaris en apparatuur. De afschrijvingslasten bedragen € 1.284.00, deze zijn lager dan de begroting. De investeringen in 2017 bedragen € 1.134.000. Investeringsactiviteiten vinden plaats op basis van de meerjareninvesteringsplanning (MJIP).

Onder de financiële vaste activa is in 2014, vanuit privaat vermogen, een lening verstrekt aan Stichting LPS Kindcentra ter waarde van € 25.000 op balansdatum, alsmede een lening aan Stichting Onderwijsgebouw Zuiderdreef in 2015 ter waarde van € 180.000 op balansdatum. In 2017 bedraagt de lening van Stichting Onderwijsgebouw € 168.000. Beide leningen zijn rentedragend en kennen een aflossingsschema. De lening aan Stichting LPS Kindcentra wordt in 2018 afgelost. Tenslotte is er een totaal bedrag betaald van € 58.500 aan waarborgsommen bij het gebruik van iPads.

De vorderingen zijn afgenomen met € 39.000. Oorzaken zijn een lagere vordering op OCW, een lager saldo op balansdatum van de nog te ontvangen rente en een lager saldo overige vorderingen door periodieke controle en ondernomen acties op openstaande vorderingen.

De liquide middelen zijn afgenomen met € 386.000. De operationele activiteiten dragen hier voor € 749.000 aan bij, de investeringsactiviteiten voor € 1.125.000 en de financieringsactiviteiten voor € 11.000 (zie eveneens het kasstroomoverzicht in de jaarrekening).

Passiva:

Het eigen vermogen is afgenomen met het nettoresultaat over 2017 te weten met € 533.000. De voorzieningen zijn gedaald met € 375.000. In 2016 is de voorziening vrije dagen regeling opgenomen ter waarde van € 180.000, deze is in 2017 geheel onttrokken in verband met het aflopen van de regeling rondom het vertrek van de gewezen leden College van Bestuur. Op basis van cao afspraken is in 2016 een voorziening Duurzame Inzetbaarheid gevormd. Het saldo bedraagt op balansdatum € 22.000.

De voorziening onderhoud bedraagt op balansdatum € 203.000 en is gedaald door een hogere onttrekking dan dotatie aan deze voorziening. Een en ander is veroorzaakt door een bewuste keuze van het samenvoegen van uit te voeren onderhoud bij een aantal scholen. De kortlopende verplichtingen in de voorzieningen (< 1 jaar) bedragen in totaal € 203.000.

De kortlopende schulden zijn gestegen met € 334.000. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere verplichtingen op balansdatum aan crediteuren en te besteden gelden met vooruit ontvangen van (niet)-geormerkte OCW subsidies.

4.9 Analyse resultaat

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2017 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2016.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil realisatie t.o.v. begroting	Realisatie 2016	Vershil realisatie 2016 t.o.v. realisatie 2016
	€	€	€	€	€
Baten					
Rijksbijdragen OCW	36.235.679	34.651.269	1.584.410	36.060.641	175.038
Overige overheidsbijdragen	403.807	256.124	147.683	392.171	11.636
Overige baten	981.841	481.923	499.918	836.664	145.177
Totaal baten	37.621.327	35.389.316	2.232.011	37.289.476	331.851
Lasten					
Personeelslasten	30.139.775	29.894.576	245.199	29.770.178	369.597
Afschrijvingen	1.284.106	1.356.863	-72.757	1.287.157	-3.051
Huisvestingslasten	3.618.180	3.068.676	549.504	3.120.545	497.635
Overige instellingslasten	3.133.977	3.138.630	-4.653	3.056.502	77.475
Totaal lasten	38.176.038	37.458.745	717.293	37.234.382	941.656
Saldo baten en lasten	-554.711	-2.069.429	1.514.718	55.094	-609.805
Financiële baten en lasten	21.718	68.714	-46.996	75.945	-54.227
Resultaat	-532.993	-2.000.715	1.467.722	131.039	-664.032

De begroting van 2017 liet een negatief resultaat zien van € 2.000.715 (dit is inclusief de berekende 'zekere' taakstellingen). In totaal is een bedrag van € 240.000 aan taakstelling opgenomen, te realiseren in de periode augustus – december 2017. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat boekjaar 2017 van € 533.000, een positief verschil ten opzichte van de begroting van € 1.468.000.

Van grote invloed op dit positieve resultaat is de, gedurende 2017, bijgestelde bekostiging Personeel regulier, Personeel- en Arbeidsmarkt (P&A) en Prestatiebox. Deze extra bekostiging was in de begroting 2017, vanwege de op dat moment onzekerheid over de toekenning en het effect in geld, niet opgenomen. De impulsgebieden zijn voorzichtigheidshalve maar voor zeven maanden opgenomen in de begroting omdat destijds bij het opstellen van de begroting niet duidelijk was of deze gelden werden gecontinueerd.

De belangrijkste oorzaak van het positieve resultaat is ondanks de (verkapte) bezuinigingen van gemeentelijke en landelijke rijksoverheid meer inkomsten dan voorzien met name door bijstelling van de bekostigingsbedragen voortvloeiend uit het Onderwijsakkoord en door het ontvangen van personele groeibekostiging. De hierboven genoemde bijgestelde bekostiging Personeel regulier, Personeel- en Arbeidsmarkt (P&A) en Prestatiebox leidden tot een hogere Rijksbijdrage dan begroot van (afgerond) € 1.044.000. Ook ontvangen subsidies Lerarenbeurs, Impulsgebieden en Vreemdelingen zorgen voor een positief effect van € 332.000. In het kader van groeibekostiging is er een bedrag ontvangen van € 116.000. In het kader van fusie is bekostiging ontvangen en zorgt voor positief effect van € 61.000. De overige overheidsbijdragen zorgen voor een positief effect omdat de onderwijstijdverlenging onverwacht is voortgezet. De voornaamste positieve afwijking van de overige baten is het feit dat er meer detacheringen zijn ontvangen van € 120.000, vrijval voorziening vrije dagen regeling van € 180.000, meer ouderbijdragen van € 85.000 en meer ontvangsten in het kader van huuropbrengsten van € 70.000.

Wat lasten betreft is in de begroting rekening gehouden met een opslag van 1% op de loonsom voor onvoorzien premiestijgingen. Dit in combinatie met het zorgvuldig inzetten van formatie en het niet noodzakelijk inzetten van middelen in het kader van inschattingen (denk aan kleine scholen, ouderschapsverlof, jubileum, overlijdensrisico, frictie, leraar in opleiding en beloningsbeleid) zorgen voor lagere lasten dan voorzien.

De overschrijding zit met name in nascholing en kosten uitbesteden derden. We zien een overschrijding op de huisvestingslasten. Deze is het gevolg van het investeren in de duurzaamheid en onderhoud van de schoolgebouwen.

Het negatieve resultaat ad. € 533.000 is opgebouwd uit een negatief resultaat van bovenschools en bestuur ad. € 974.000 en een overschot van alle scholen ad. € 441.000, dit wordt grotendeels veroorzaakt door de bijstelling vanuit OCW. Onder bovenschools zijn meegerekend de investeringen in het kader van Strategisch Beleid.

Uiteindelijk zal een bedrag van € 329.000 worden onttrokken aan de algemene reserve. Het verschil met het nettoresultaat ad. € 533.000, € 204.000, is de mutatie op de bestemmingsreserves, waarvan € 168.000 ten laste van de reserve Bapo, € 35.000 ten gunste van de reserve eigenrisicodragers vervangingen, € 75.000 ten laste van de reserve vrije dagen regeling en € 4.000 ten gunste van de reserve personeel frictie.

4.10 Analyse realisatie huidig jaar versus begroting en realisatie huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar

Het gerealiseerde resultaat wijkt € 1.468.000 af van het begrote resultaat. De oorzaken van deze afwijking zijn:

Analyse realisatie huidig jaar versus begroting			% afwijking t.o.v. begroting
*		€	
3.1	Hogere Rijksbijdrage OCW	1.584.410 +	4,57%
3.2/3.5	Hogere overige overheidsbijdragen/hogere overige baten	647.601 +	87,75%
4.1	Hogere personele lasten	245.199 -	0,82%
4.2	Lagere afschrijvingslasten	72.757 +	-5,36%
4.3	Hogere huisvestingslasten	549.504 -	17,91%
4.4	Lagere overige instellingslasten	4.653 +	-0,15%
6	Lager resultaat financiële baten en lasten	46.996 -	-68,39%
	Positief resultaat ten opzichte van begroting	1.467.722	

* Nummering verwijst naar rubriek in de jaarrekening.

Verklaring bij:

- 3.1 De reguliere bekostiging is positief bijgesteld voortvloeiend uit het Onderwijsakkoord, er is compensatie betaald voor de loonstijgingen en er is personele en materiële groeibekostiging ontvangen. In het kader van aflopende regelingen is voorzichtigheidshalve de overige bekostiging OCW niet geheel begroot.
- 3.2/3.5 Deze hogere inkomsten betreffen met name vergoedingen op personeel welke voorzichtigheidshalve niet waren begroot.
- 4.1 Onderscheid binnen de personele lasten wordt gemaakt in loonkosten en overige personele lasten. De loonkosten laten een negatieve afwijking zien van € 51.000 (0,17% van de begroting). De overige personele lasten laten een negatieve afwijking zien van € 194.000. Onder de overige personeel gerelateerde kosten zijn in de bovenschoolse begroting inschattingen opgenomen voor onder andere voor kleine scholen, ouderschapsverlof, jubileum, overlijdensrisico, frictie, leraar in opleiding en beloningsbeleid. De werkelijke kosten zijn lager dan begroot. De werkelijke kosten voor nascholing en kosten uitbesteden derden zorgen derhalve voor de negatieve afwijking. De bestuurlijke focus op nascholing en professionalisering heeft gezorgd voor extra investeringen in medewerkers.
- 4.3 In 2017 zijn er naast de geplande kosten voor groot onderhoud (vanuit de voorziening) en dagelijks onderhoud meer kosten gemaakt voor (groot) onderhoud ten behoeve van duurzaamheid en verbetering van de huisvestingssituatie. Aandacht voor duurzaamheid en verbetering van huisvestingssituaties is een bewuste bestuurlijke beleidskeuze geweest.

Het positief resultaat over het boekjaar 2016 bedroeg € 131.000. In de navolgende paragraaf is een specificatie opgenomen van de belangrijkste verschillen.

Het resultaat is ten opzichte van 2016 gedaald met € 664.000, belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

Analyse realisatie huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar			% afwijking t.o.v. realisatie vorig jaar
3.1	Hogere Rijksbijdrage OCW	175.038 +	0,49%
3.2/3.5	Hogere overige overheidsbijdragen	156.813 +	12,76%
4.1	Hogere personele lasten	369.597 -	1,24%
4.2	Lagere afschrijvingslasten	3.051 +	-0,24%
4.3	Hogere huisvestingslasten	497.635 -	15,95%
4.4	Hogere overige instellingslasten	77.475 -	2,53%
6	Lagere financiële baten en lasten	54.227 -	-71,40%
	Negatief resultaat ten opzichte van resultaat voorgaand jaar	-664.032	

* Nummering verwijst naar rubriek in de jaarrekening.

Verklaring bij:

- 3.1 Oorzaak is voornamelijk de bijgestelde bekostiging met name op grond van het Onderwijsakkoord.
- 3.2/3.5 De hogere bijdrage wordt met name veroorzaakt doordat in 2017 meer gelden zijn ontvangen inzake detacheringen.
- 4.1 De hogere personele lasten worden grotendeels veroorzaakt door een vermeerderde inzet van personeel en hogere kosten voor uitbestedingen derden.
- 4.3 In 2017 zijn er naast de geplande kosten voor groot onderhoud (vanuit de voorziening) en dagelijks onderhoud meer kosten gemaakt voor (groot) onderhoud ten behoeve van duurzaamheid en verbetering van de huisvestingssituatie.

4.11 Kengetallen

Vanuit de eerder in het verslag gepresenteerde staat van baten en lasten en balans kan een aantal kengetallen worden gehaald. De kengetallen over het kalenderjaar 2017 zijn opgenomen in onderstaande tabel. Kengetallen maken (financiële) ontwikkelingen inzichtelijk.

	Gerealiseerd 2015	Gerealiseerd 2016	Gerealiseerd 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Solvabiliteit = EV+voorzieningen/totaal passiva	83%	82%	79%	79%	79%	79%	78%
Liquiditeit = vlottende activa/kortlopende schulden	3,9	3,6	3,2	3,1	3,0	3,0	3,0
Rentabiliteit = resultaat/(totale baten incl financiële baten)	-1%	0%	-1%	-1%	-1%	0%	0%
Weerstandsvermogen = (EV-MVA)/Rijksbijdragen	23%	23%	22%	21%	21%	20%	20%
Huisvestingsratio = (huisvestingslasten+afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten	7%	9%	10%	7%	7%	7%	7%

Signaleringsgrenzen	Ondergrens	Bovengrens
Solvabiliteit	30%	∞
Liquiditeit	0,75	∞
Rentabiliteit	-10%	∞
Weerstandsvermogen	5%	∞
Huisvestingsratio	∞	10%

Solvabiliteit:

Definitie 1: eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Definitie 2: eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen.

(definitie 2 wordt gehanteerd door Inspectie van het Onderwijs).

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de instelling op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Definitie 2 van de solvabiliteit geeft aan dat 79% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 21% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de vermogenspositie van de stichting goed is. De stichting is duidelijk in staat om aan haar verplichtingen op langere termijn te kunnen voldoen.

Liquiditeit (current ratio):

Definitie: de verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de instelling op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De liquiditeitsratio geeft aan dat 3,2 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan kredietinstellingen, crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva.

De stichting heeft op 31 december 2017 de beschikking over € 10.029.000 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 2.230.000 openstaan aan nog te ontvangen bedragen. Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 3.825.000. De liquiditeitspositie van de stichting is hierdoor goed te noemen. In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit:

Definitie: resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten. De rentabiliteit geeft aan hoeveel procent van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat. De stichting heeft van de totale opbrengsten, te weten € 37.707.000, een resultaat behaald van € -533.000. Dit houdt in dat -1,41% van de baten wordt omgezet in het uiteindelijk negatieve resultaat, ofwel van elke euro die wordt ontvangen, komen we € 0,0141 tekort en wordt € 1,0141 besteed. In vergelijking met vorig jaar is de ratio toegenomen, hetgeen aangeeft dat in het jaar 2017 procentueel meer kosten zijn gemaakt dan in het voorafgaande jaar 2016.

Weerstandsvermogen:

Definitie: het eigen vermogen minus de materiële vaste activa, uitgedrukt in een percentage van de Rijksbijdrage OCW.

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen. Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen. Een signalering van minimaal 5% is opgenomen. Echter dit is afhankelijk van het risicoprofiel. Het weerstandsvermogen blijft ruim boven deze grens.

Huisvestingsratio:

Definitie: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 10%. De huisvestingsratio is voor 2017 gelijk aan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2016 is de huisvestingsratio gestegen. Dit is bewust beleid vanwege de investeringen op het gebied van duurzaamheid ten aanzien van huisvesting, waaronder aandacht in de gebouwen voor een goed klimaat en goed licht.

5. Continuïteitsparagraaf

5.1 Algemeen

De informatie opgenomen in deze paragraaf geeft inzicht in de wijze waarop de Lowys Porquinstichting omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid. Daarmee wordt tevens zicht geboden op het verwachte exploitatieresultaat in de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie.

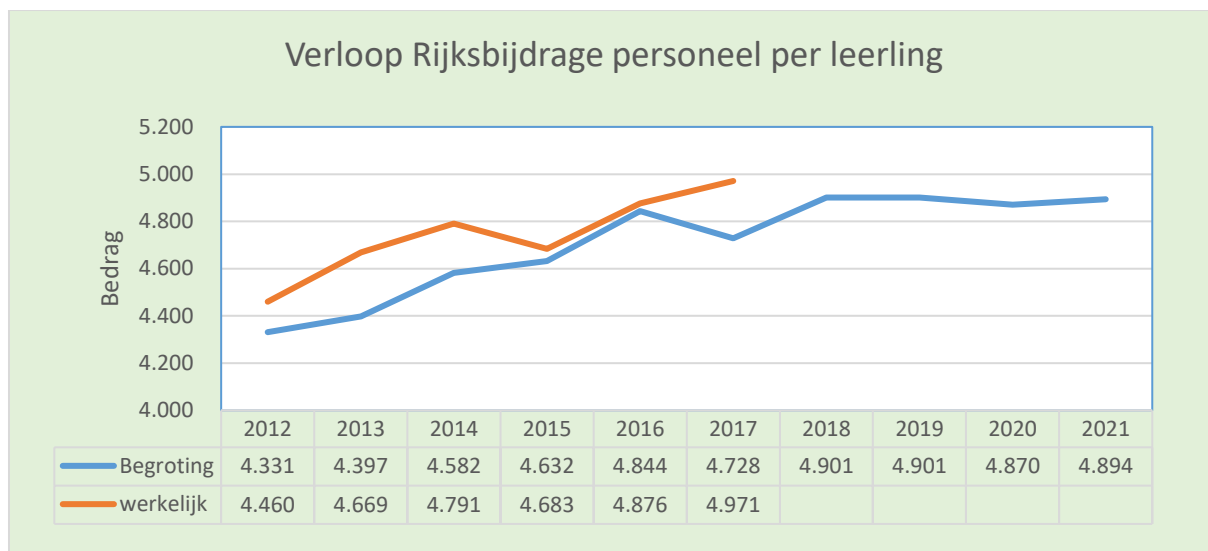
5.2 Kengetallen

Kengetallen	2015	2016	2017	2018	2019	2020
teldatum 1 oktober	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019
FTE-leerling ratio's						
leerling- FTE ratio	13,51	13,47	13,39	13,87	13,82	13,85
leerling- directie ratio	134,42	141,65	145,77	146,95	147,66	149,20
leerling- OP ratio	16,91	16,66	16,28	16,96	16,86	16,91
leerling- OOP ratio	134,56	139,78	156,70	158,26	159,32	157,05
baten per leerling (excl. financiële baten)	€ 5.787	€ 5.863	€ 5.646	€ 5.698	€ 5.750	€ 5.799
lasten per leerling (excl. financiële lasten)	€ 5.874	€ 5.854	€ 5.976	€ 5.711	€ 5.770	€ 5.815
index baten per leerling	101,84	101,32	96,30	100,91	100,92	100,86
index lasten per leerling	105,94	99,66	102,08	95,56	101,04	100,77
Personele bezetting stand 31/12 FTE						
Directie	46	45	43	42	41	40
Onderwijzend personeel - OP	398	382	385	364	359	353
onderwijsondersteunend personeel - OOP	47	45	40	39	38	38
Totaal	491	472	468	445	438	431
Leerlingenaantal	6504	6360	6268	6172	6054	5968

De komende jaren zal het aantal fte dalen door, met name, natuurlijk verloop. Vanuit ons huidige personeelsbestand zullen er de komende schooljaren personeelsleden zijn wiens dienstverband eindigt vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Er is daarbij rekening gehouden met de huidige wettelijke vastgestelde AOW-datum. In de MJB is rekening gehouden met het vertrek van deze personeelsleden per de huidige AOW-datum. Daar waar dit aan de orde is, is een vacatureruimte opgenomen om deze plek her te bezetten. Daar waar dit momenteel niet nodig wordt geacht, bijvoorbeeld omdat de school te maken heeft met krimp, is geen vacatureruimte opgenomen.

Een opmerking over de zorgelijke situatie betreffende het lerarentekort mag echter in een continuïteitsparagraaf niet ontbreken. In het koersplan van Lowys Porquin, dat medio 2018 gepubliceerd zal worden is een van de thema's die aandacht behoeft dit lerarentekort. Lowys Porquin zal beleid moeten maken op goed en aantrekkelijk werkgeverschap teneinde voldoende medewerkers te kunnen behouden en te werven. Met betrekking tot het behouden, als aantrekkelijk werkgever, van medewerkers, zal in het opstellen van dit specifieke beleid ook aandacht worden geschonken aan de potentials, zowel leerkrachten als leidinggevenden.

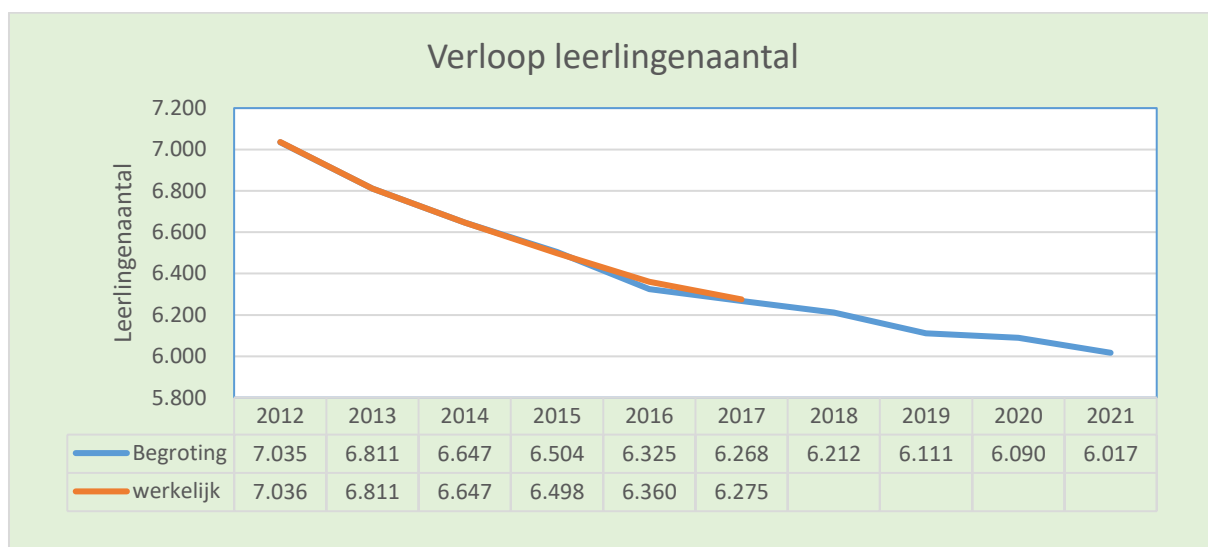
In onderstaande grafiek ziet u het verloop van de Rijksbijdrage per leerling in de verschillende begrotingen en de werkelijkheid.

5.3 Leerlingprognoses

De bekostiging opgenomen in de meerjarenbegroting 2018-2020 is gebaseerd op basis van geprognosticeerde leerlingaantallen. Deze prognoses zijn in overleg met de schooldirecteuren opgesteld. Voor het Speciaal Basisonderwijs (Sbao) is deze prognose moeilijker in te schatten. Hierbij is het risico tot afwijking groter. Uit onderstaande tabel blijkt een daling van 195 leerlingen in 3 jaar. Wel wordt gesignaleerd dat de directeuren voorzichtig zijn met het prognosticeren. Het werkelijk aantal leerlingen zal naar verwachting iets minder teruglopen.

Grafisch geeft dat de volgende weergave:

5.4 Balans

In de navolgende tabel is de balans van het verslagjaar 2017 opgenomen alsmede de balans voor de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021. Deze gegevens zijn gebaseerd op de begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2018-2021 en bevatten verschillen met de gerealiseerde cijfers 2017 omdat deze nog niet bekend waren ten tijde van het opstellen van de meerjarenbegroting 2018-2021.

	Gerealiseerd 2015	Gerealiseerd 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
1.2 Materiele vaste activa							
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.659.461	1.839.266	1.772.191	1.839.266	1.839.266	1.839.266	1.839.266
1.2.2 Inventaris en apparatuur	3.840.531	3.810.779	3.651.401	3.810.779	3.810.779	3.810.779	3.810.779
1.2.3.1 Leermiddelen (PO)	1.187.691	1.130.495	1.114.665	1.038.389	1.038.389	1.038.389	1.038.389
1.2.3.2 Overige materiele vaste activa	18.015	44.189	136.295	136.295	136.295	136.295	136.295
Totaal vaste activa	6.705.698	6.824.729	6.674.552	6.824.729	6.824.729	6.824.729	6.824.729
1.3 Financiële vaste activa							
1.3.7 Overige vorderingen	205.000	260.350	251.500	260.350	260.350	260.350	260.350
Totaal vaste activa	205.000	260.350	251.500	260.350	260.350	260.350	260.350
1.5 Vorderingen							
1.5.1 Debiteuren	0	0	0	0	0	0	0
1.5.2 OCW	1.611.260	1.588.080	1.479.435	1.588.080	1.588.080	1.588.080	1.588.080
1.5.6 Overige overheden	195.356	18.803	75.915	18.803	18.803	18.803	18.803
1.5.7 Overige vorderingen	15.802	231.859	126.281	231.859	231.859	231.859	231.859
1.5.8 Overlopende activa	521.913	430.597	548.591	430.597	430.597	430.597	430.597
Totaal vorderingen	2.344.331	2.269.339	2.230.222	2.269.339	2.269.339	2.269.339	2.269.339
1.6 Effecten	1.318.656	0	0	0	0	0	0
1.7 Liquide middelen	8.940.472	10.414.975	10.028.853	8.082.919	7.801.200	7.661.346	7.533.704
Totaal vlottende activa	12.603.459	12.684.314	12.259.075	10.352.258	10.070.539	9.930.685	9.803.043
Totaal Activa	19.514.157	19.769.393	19.185.127	17.437.337	17.155.618	17.015.764	16.888.122
	Gerealiseerd 2015	Gerealiseerd 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
2.1 Eigen vermogen							
2.1.1 Algemene reserve	13.275.190	13.370.967	13.041.933	11.038.911	10.757.192	10.617.338	10.489.696
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.359.298	1.393.169	1.189.212	1.393.169	1.393.169	1.393.169	1.393.169
2.1.5 Bestemmingsreserve (privaat)	240.107	241.498	241.498	241.498	241.498	241.498	241.498
Totaal eigen vermogen	14.874.595	15.005.634	14.472.643	12.673.578	12.391.859	12.252.005	12.124.363
2.2 Voorzieningen							
2.2.1 Personele voorzieningen	721.740	755.946	568.463	755.946	755.946	755.946	755.946
2.2.3 Overige voorzieningen	548.636	390.309	202.778	390.309	390.309	390.309	390.309
Totaal voorzieningen	1.270.376	1.146.255	771.241	1.146.255	1.146.255	1.146.255	1.146.255
2.3 Langlopende schulden							
2.3.5.1 Overige	0	0	0	0	0	0	0
2.3.5.2 Vooruitontvangen investeringsubsidies	137.764	127.189	116.614	127.189	127.189	127.189	127.189
Totaal langlopende schulden	137.764	127.189	116.614	127.189	127.189	127.189	127.189
2.4 Kortlopende schulden							
2.4.3 Crediteuren	264.405	670.798	901.948	670.798	670.798	670.798	670.798
2.4.4 OCW	0	0	0	0	0	0	0
2.4.7 Belastingen en sociale premies	1.413.098	1.250.557	1.195.950	1.250.557	1.250.557	1.250.557	1.250.557
2.4.8 Schulden inzake pensioenen	320.518	304.155	347.327	304.155	304.155	304.155	304.155
2.4.9 Overige kortlopende schulden	65.223	19.813	22.543	19.813	19.813	19.813	19.813
2.4.10 Overlopende passiva	1.168.178	1.244.992	1.356.861	1.244.992	1.244.992	1.244.992	1.244.992
Totaal kortlopende schulden	3.231.422	3.490.315	3.824.629	3.490.315	3.490.315	3.490.315	3.490.315
Totaal Passiva	19.514.157	19.769.393	19.185.127	17.437.337	17.155.618	17.015.764	16.888.122

De hierboven gepresenteerde meerjarenbalans is opgesteld op basis van ongewijzigd beleid. Investerings in materiële vaste activa vinden plaats op basis van het meerjareninvesteringsplan en worden gefinancierd uit eigen middelen. De stichting heeft eind 2016 haar beleggingen verkocht en handhaaft een zeer terughoudend beleid wat betreft investeringen in financiële vaste activa. De toename van de vorderingen onder de financiële activa zijn de waarborgsommen op ipads die ten behoeve van specifiek leerlingmateriaal (Snappet) worden gebruikt.

Door de te verwachten negatieve exploitatieresultaten, zal er de komende jaren ingeteerd worden op de algemene reserve. Dit vindt op verantwoorde wijze plaats zowel op bovenschools niveau als op schoolniveau. Onder de bestemmingsreserves publiek zijn opgenomen de bestemmingsreserve Personele Fictie, Bapo, gebouw Het Kwadrant, Professionalisering Schoolleiding en ERD. De hoogte van de bestemmingsreserves zullen op balansdatum worden vastgesteld op basis van het gekozen beleid. Aan de voorziening onderhoud ligt een 10-jarenplan ten grondslag. Onttrekkingen aan deze voorziening en dotaties zijn op basis van dit 10-jarenplan. De stichting is bezig om het onderhoud op basis van 20 jaar op te stellen om zo een nóg reëler beeld van de kosten te krijgen. De voorziening onderhoud omvat zowel gereserveerde gelden voor binnenonderhoud als voor buitenonderhoud. Met ingang van 2015 is er sprake van decentralisatie buitenonderhoud. De component opgenomen in de Materiële Instandhouding is niet toereikend om het geplande buitenonderhoud te bekostigen. Dit heeft de aandacht van het CvB. In 2015 is een Strategisch Huisvestingsplan opgesteld. Dit Strategisch Huisvestingsplan vormt input om in 2018 aanvullend beleid te formuleren omtrent het (buiten)onderhoud. De hoogte van de voorziening jubileum is in de balans gelijk gehouden. De jaarlijkse mutaties in deze voorziening is van kleine invloed.

5.5 Staat van baten en lasten

In de navolgende tabel is de staat van baten en lasten van de afgelopen 3 jaar opgenomen alsmede de staat van baten en lasten voor de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021. Deze gegevens zijn gebaseerd op de begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2018-2021.

	Gerealiseerd 2015	Gerealiseerd 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten							
3.1 Rijksbijdrage OC&W	35.423.552	36.060.641	36.235.679	35.550.020	35.024.989	34.715.254	34.475.386
8000 Vergoeding salariskosten	30.427.111	31.014.078	31.193.226	30.445.020	29.948.234	29.660.297	29.445.960
8200 Verg. materiële instandhouding	4.996.441	5.046.563	5.042.453	5.105.000	5.076.756	5.054.957	5.029.426
3.2 Overige overheidsbijdragen	175.063	392.171	403.807	186.551	99.051	99.051	99.051
3.5 Overige Baten	1.206.589	836.664	981.841	795.534	708.468	708.373	706.673
Totaal Baten	36.805.204	37.289.476	37.621.327	36.532.105	35.832.508	35.522.678	35.281.110
Lasten							
4.1 Personele Lasten	30.350.323	29.770.178	30.139.775	29.976.880	29.490.154	29.128.596	28.930.510
4.2 Afschrijvingen	1.238.230	1.287.157	1.284.106	1.231.330	1.223.595	1.192.222	1.135.349
4.3 Huisvestingslasten	2.750.647	3.120.545	3.618.180	2.649.330	2.640.743	2.582.297	2.583.297
4.4 Overige materiële lasten	2.357.486	2.378.697	2.504.326	2.418.000	2.170.650	2.170.150	2.170.150
4.5 Leermiddelen	664.290	677.805	629.651	613.800	614.800	614.800	614.800
Totaal Lasten	37.360.976	37.234.382	38.176.038	36.889.341	36.139.943	35.688.066	35.434.107
Totaal Saldo baten en lasten	-555.772	55.094	-554.711	-357.236	-307.434	-165.388	-152.997
Baten							
5.1 Financiële baten	396.835	145.191	85.776	90.435	88.582	86.730	84.878
6.1 Buitengewone baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	396.835	145.191	85.776	90.435	88.582	86.730	84.878
Lasten							
5.2 Financiële lasten	95.540	69.246	64.058	64.540	62.867	61.195	59.523
6.2 Buitengewone lasten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	95.540	69.246	64.058	64.540	62.867	61.195	59.523
Totaal Saldo Overigen	301.295	75.945	21.718	25.895	25.715	25.535	25.355
Totaal	-254.477	131.039	-532.993	-331.341	-281.719	-139.853	-127.642
Personele exploitatie	1.458.440	2.472.735	2.439.099	1.450.225	1.265.598	1.339.125	1.321.173
Materiële exploitatie	-1.712.917	-2.341.696	-2.972.092	-1.781.566	-1.547.318	-1.478.978	-1.448.816

De begroting 2018 is voorzichtig begroot: daling leerlingaantallen, onduidelijkheid over de bekostiging, stijgende loonkosten zijn hier de reden van. Dit geldt eveneens voor de meerjarenbegroting 2018-2020. Daarnaast wordt er ingezet op investeringen, die noodzakelijk zijn (vervangingen) en om 'bij' te blijven bij de huidige stand van de techniek (digitale schoolborden, iPads, tablets, software etc.) aandacht voor scholing en ontwikkeling. Continue ontwikkeling met daaraan gekoppeld de noodzakelijke scholing om de ambitie van de stichting en de scholen te kunnen realiseren, maakt onderdeel uit van het Strategisch Beleidsplan 2.1. In de begroting 2018 is derhalve een aparte begroting opgenomen voor de implementatie van het strategisch beleid voor een bedrag van € 250.000. Daarnaast is er nog een bedrag van € 250.000 toegevoegd voor het uitvoeren van duurzame investeringen voortvloeiend uit het MeerjarenGebouwenPlan. Het gaat hierbij om de installatie van ledverlichting in diverse huisvestingssituaties.

De stichting is bezig met het opstellen van een Koersplan 2018-2020. Dit koersplan is een vervolg op het Strategisch Beleidsplan 2.1 en geeft een overzicht van interne en externe thema's waar de organisatie de komende jaren mee te maken krijgt. In de jaren 2019 tot en met 2021 zien we een voorzichtig herstel van een structureel evenwicht tussen de baten en lasten. Dit is zelfs nog het geval bij een nog steeds voorzichtig inschatting van de leerlingenaantallen, van de rijksbijdrage per leerling en de beperkte teruggang van de inzet van het aantal FTE's.

Onder de staat van baten en lasten is een splitsing opgenomen van het resultaat naar personele exploitatie en materiele exploitatie. In de huidige bekostigingssystematiek heeft hiermee geen rekening gehouden te worden met deze verdeling maar beleidsmatig geeft het een belangrijk signaal. De materiele kosten zijn niet variabel bij de daling van het leerlingaantal. De ontvangen subsidie voor de materiele kosten daalt echter wel als gevolg van het dalende leerlingaantal. Hierdoor geeft de materiele exploitatie in de afgelopen jaren een steeds negatiever beeld. We zijn door de investeringen in het verleden pas in de komende jaren in staat om de negatieve materiele exploitatie te stabiliseren. Om structureel in evenwicht te zijn voor de totale exploitatie betekent dat wel een effect op de personele inzet.

5.6 Risico's en onzekerheden

De afgelopen jaren heeft het onderwijs te maken gehad met nadelige invloeden die een grote bijdrage hebben geleverd aan negatief sluitende begrotingen. Onderstaand een opsomming van deze nadelige invloeden:

- Achterblijven van compensatie voor stijging loonkosten (o.a. pensioenpremie, sociale lasten).
- Hoge Bapo-kosten.
- Gedeeltelijke compensatie extra salariskosten in verband met uitvoering convenant leraar PO.
- Groeiregeling op stichtingsniveau in plaats van op schoolniveau.
- Vervallen van de gelden gewichtenregeling.
- Sterke vermindering bekostiging per arrangement leerling voor het SBO.
- Daling aantal leerlingen, daarboven op: het aantal 4 tot en met 7 jarigen daalt meer dan het aantal vanaf 8 jarigen. Gevolg minder bekostiging.
- Bezuinigingen door gemeenten op bijvoorbeeld zorgbudgetten.
- Door invoering keuzepensioen, blijven medewerkers langer doorwerken tot hun pensionering.
- Verhoging AOW leeftijd met ingang van 2013 jaarlijks met 1 maand, met ingang van 2016 jaarlijks met 3 maanden en vanaf 2019 tot en met 2021 jaarlijks met 4 maanden.
- Niet gehele vergoeding van de BTW op de administratiekosten.
- Onzekerheid over compensatie van de overheid voor de premiestijging.
- Vervallen van de premiekorting ouderen.
- MI-vergoeding component onderhoud niet toereikend.
- Niet kunnen bezetten van vacatures.
- Professionalisering van leraren.
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).
- Onderhandeling CAO.
- Gelden in het kader van de werkdrukvermindering.

Een recent ontstaan risico is de decentralisatie van het buitenonderhoud van de gemeenten naar de schoolbesturen. Kosten van zowel binnen- en buitenonderhoud komen voor rekening van het schoolbestuur. De materiële instandhouding is opgehoogd in dit kader, echter op basis van het MOP is gebleken dat deze bekostiging niet toereikend is en zal zijn. De stichting heeft een zeer verouderd scholenbestand. Voor wat betreft de nieuwbouw/renovatie van scholen weten we niet welke rol de gemeenten hier in nemen.

Daarnaast zou de wens van de verschillende gemeenten, waar scholen van Lowys Porquin gesitueerd zijn, om de huisvesting volledig door te decentraliseren een mogelijk risico kunnen zijn.

5.7 Interne risico beheersings- en controlsysteem

Een risicobeheersings- en controlesysteem is een systeem dat risico's identificeert, kwalificeert en waar mogelijk kwantificeert en er voor zorgt dat men regelmatig en systematisch kan nagaan of deze risico's daadwerkelijk worden beheerst.

In de Code Goed Bestuur is in artikel 15 opgenomen dat een schoolbestuur periodiek en op gestructureerde wijze onderzoekt welke onzekere factoren het realiseren van zijn strategisch beleid en doelen in de weg kunnen staan. In dit kader is in 2014 het door de PO-raad gepubliceerde risicomangementinstrument toegepast. Het instrument biedt de mogelijkheid om risico's systematisch te inventariseren en vraagt naar de beheersing van die risico's.

Dit instrument is een digitale tool die is opgebouwd uit bouwstenen (Bestuur en Organisatie, Onderwijs en Identiteit, Financiën, Personeel en Huisvesting, Facilitaire dienstverlening en ICT). Door middel van het invullen van vragenlijsten, volgt een rapportage met het risicoprofiel. Dit instrument is bedoeld voor de bestuurders en helpt bij het beoordelen van de toereikendheid van het risicomangement.

Het gebruikte risicomangementmodel van de PO-Raad geeft inzicht in het integraal risicoprofiel van de organisatie. Er wordt hierbij vooral gekeken naar factoren die de doelstellingen van de organisatie bedreigen, en dus niet op de eerste plaats naar financiële risico's die rechtstreeks tegenvallers in de exploitatie kunnen veroorzaken. Van de belangrijkste 51 risico's die de (onderwijskundige)doelstellingen kunnen bedreigen zijn op basis van de inschatting van het College van Bestuur, 15 risico's bestempeld als urgent en 30 risico's bestempeld als middelgroot. Globaal genomen betekent dit dat 88% (zijnde 29% plus 59%) van de belangrijkste risico's op korte en middellange termijn aandacht behoeven. Uitgangspunt is dat een instelling die 60% of meer van haar urgente en middelgrote risico's adequaat heeft afgedekt, een "voldoende" scoort voor het managen van risico's. Op basis van de verwachtingswaarde van de risico's die specifiek zijn weergegeven en op basis van de beoordeling van het College van Bestuur in hoeverre deze risico's adequaat zijn afgedekt, is 93% van de urgente en middelgrote risico's adequaat afgedekt. Ten opzichte van 2015 en 2016 is het gestelde in deze paragraaf niet wezenlijk gewijzigd. Vandaar dat er geen bijstelling in 2017 heeft plaatsgevonden.

Het College van Bestuur heeft kennis genomen van de rapportage en er zullen, indien aan de orde en voor zover benodigd wordt geacht, acties in gang worden gezet. Eens per twee jaar zal de risicoanalyse worden geëvalueerd teneinde deze up-to-date te houden. De risicoanalyse gaat onderdeel uitmaken van de planning en control cyclus.

5.8 Vaststelling door het College van Bestuur

Aldus vastgesteld d.d. 6 juni 2018

Het College van Bestuur van de Lowys Porquinstichting

drs. S.J. Cépère,
voorzitter College van Bestuur

drs. E.J.M. Kooijmans-Schuermans,
plv. voorzitter College van Bestuur

6. Verslag van de Raad van Toezicht

De Lowys Porquinstichting (LPS) is onderdeel van de koepelorganisatie LPS-Brabantse Wal. Tot deze koepelorganisatie behoren tevens de Stichting LPS-Kindcentra, de Stichting LPS-KOM, de Stichting Breek-4U en LPS-Kindcentra B.V. Voor al deze stichtingen is de Raad van Toezicht toezichthouder en het College van Bestuur de bestuurder. Van de B.V. is Stichting LPS-Kindcentra 100% aandeelhouder.

Good governance verlangt van de Raad van Toezicht dat zij verantwoording aflegt in haar eigen jaarverslag. De Raad van Toezicht streeft transparantie na in het functioneren. We besteden dan ook aandacht aan de volgende verantwoordelijkheden:

1. Persoonlijke gegevens van bestuurders en toezichthouders
2. Werkzaamheden van de Raad van Toezicht
3. Werkgeverschap
4. Inzicht in het toezicht
5. Het toepassen van educational governance

Naast deze verantwoordelijkheden merkt de Raad van Toezicht op dat er schort nog wat aan het overheidsbeleid (hoofdstuk 6).

Voor de beloning van het bestuur en honorering van de Raad van Toezicht verwijzen we graag naar de WNT. In dit jaarverslag zullen de verantwoordelijkheden achtereenvolgens worden behandeld.

6.1 Persoonlijke gegevens en functies bestuurders en toezichthouders

Persoonlijke gegevens bestuurders

Voor- en achternamen	Geboortedatum	Functie	Datum benoeming	Datum aanvang functie	Werkzaam bij organisatie sinds	Datum einde dienstverband
Stephane Johannes Cépéro	03-06-1965	Voorzitter College van Bestuur	12-07-2016	01-08-2016	01-06-2010	
Elizabeth Julia Maria Kooijmans – Schuurmans	01-09-1969	Plaatsvervangend voorzitter College van Bestuur	12-07-2016	01-08-2016	14-08-2006	

Er hebben in 2017 geen wijzigingen plaatsgevonden in de samenstelling en functies van de bestuurders.

Persoonlijke gegevens toezichthouders

Voor- en achternamen	Geboortedatum	Functie en deelname commissie	Datum benoeming	Datum herbenoeming	Zittend in 1 ^e of 2 ^e termijn	Datum definitief aftreden
Wilhelmus Johannes Maria Beekhuijzen	08-12-1945	Lid Raad van Toezicht, RK	01-06-2010	01-06-2016	2 ^{de}	31-12-2017
Annechien Liane Broekmeijer	19-03-1974	Plaatsvervangend voorzitter Raad van Toezicht	01-08-2012	01-08-2015	2 ^{de}	-
Petrus Johannes Verdult	25-09-1960	Voorzitter Raad van Toezicht, auditcommissie, remuneratiecommissie	01-07-2011	01-07-2015	2 ^{de}	-
Cecilia Catharina Wilhelmina Gerarda Maria van Wamel – Janssens	21-11-1961	Lid Raad van Toezicht, remuneratiecommissie.	01-04-2013	01-04-2016	2 ^{de}	-
Dennis Dingeman Petrus van Zundert	12-04-1972	Lid Raad van Toezicht, auditcommissie, adviescommissie beleggingen	01-08-2016	-	1 ^{ste}	-

De heer Wim Beekhuijzen is eind 2017 – na twee termijnen als toezichthouder bij de LPS - definitief afgetreden. De LPS is de heer Beekhuijzen veel dank verschuldigd voor zijn inzet en betrokkenheid in de afgelopen jaren. De Raad van Toezicht heeft in 2017 een opvolger voor de heer Beekhuijzen geworven.

6.2 Werkzaamheden Raad van Toezicht

Algemeen

De Raad van Toezicht houdt toezicht en controle op de taken en bevoegdheden van het College van Bestuur. Statutair is vastgelegd dat, naast andere wettelijke bevoegdheden, de Raad van Toezicht op de beleidsterreinen organisatiecultuur / identiteit en onderwijskwaliteit specifieke bevoegdheden heeft ten aanzien van door het College van Bestuur voorgestane beleidsontwikkelingen.

De Raad van Toezicht richt zich in het algemeen op de volgende onderwerpen:

- Bewaken van onderwijskwaliteit
- Een goede organisatiecultuur en identiteit
- Werkgeverschap naar en van het College van Bestuur
- Klankbord en advies voor College van Bestuur
- Toezicht op taken en bevoegdheden College van Bestuur
- Goedkeuringsbevoegdheden
- Reglementering van besturing en verantwoording naar stakeholders

Vergaderingen

De Raad van Toezicht heeft in totaal zes formele Raad van Toezicht vergaderingen gehad (23 februari, 11 mei, 22 juni, 12 september, 26 oktober en 7 december). In deze overleggen volgt de Raad van Toezicht de vastgestelde planning- en controlcyclus en de voor de Raad van Toezicht relevante thema's. De Raad van Toezicht wordt in de vergaderingen ondersteund door de officemanager Josca Snoek.

Met ingang van het schooljaar 2017-2018, vinden de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht niet langer plaats op het bestuursbureau, maar bij school- en opvanglocaties. De eerste keer was dit bij Basisschool Merijntje (12 september), daarna bij Het Kwadrant (26 oktober) en tenslotte bij PC Basisschool de Springplank (7 december). De Raad van Toezicht dankt de schoolleiding en de teams voor de fijne ontvangst en een interessante blik op de ontwikkelingen van de school. Deze wijze van vergaderen zet de Raad van Toezicht in 2018 voort.

Naast de reguliere vergaderingen, is de Raad van Toezicht een aantal maal bijeen geweest in verband met de invoering van Breek-4U (29 maart), de overname van peuterspeelzalen van de Stichting Jeugd en Welzijn (27 juni en 13 december) en de begroting van de Lowys Porquinstichting en de kinderopvangkoepel (20 december).

Voorafgaand aan de juni-vergadering, heeft op 16 mei een vergadering van de auditcommissie plaatsgevonden met betrekking tot de jaarstukken 2016. Bij deze vergadering waren zowel het College van Bestuur, als de accountant en medewerkers van het stafbureau aanwezig.

Overleg met de GMR

Eén lid van de Raad van Toezicht heeft zitting in de Raad van Toezicht op voordracht van de GMR (Annechien Broekmeijer). Door de invoering van de Wet versterking bestuurskracht onderwijsinstellingen is de rol van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) ten opzichte van de Raad van Toezicht op 1 januari 2017 gewijzigd. De GMR en Raad van Toezicht hebben afspraken gemaakt over een gezamenlijk overleg, twee maal per jaar. Afwisselend met en zonder het College van Bestuur. Op 26 juni heeft een gezamenlijke vergadering van de GMR en een delegatie van de Raad van Toezicht plaatsgevonden.

Overige

De Raad van Toezicht wordt enkele malen per maand geïnformeerd door het College van Bestuur over haar acties en besluiten. Verder is er driewekelijks overleg tussen de voorzitter van het College van Bestuur en de voorzitter van de Raad van Toezicht en/of zijn plaatsvervanger. Verder participeerde de Raad van Toezicht per toerbeurt en/of op onderwerp in het overleg MB (managementberaad).

De Raad van Toezicht heeft in 2017 eenmaal (20 februari) een zelfevaluatie uitgevoerd over haar functioneren. De uitkomsten van deze evaluatie zijn besproken binnen de Raad van Toezicht en met het College van Bestuur gedeeld.

6.3 Werkgeverschap

In augustus 2016 is er een nieuw College van Bestuur aangetreden. Zij heeft in 2017 de tijd genomen om haar eigen ideeën en aansturing vorm te geven. Het nieuwe Koersplan zal in het voorjaar van 2018 afgerond zijn.

Daarnaast wil de Raad van Toezicht een eigen visie formuleren en van daaruit doelstellingen in de uitvoering optekenen. Dat wordt voor de Raad het kader om enerzijds het College van Bestuur maximaal te faciliteren en anderzijds verantwoording te kunnen afleggen, zoals de overheid en regelgeving dit beogen.

De Raad van Toezicht ziet 2017 dan ook als een overgangsjaar naar een nieuwe (adhocratische) organisatiecultuur en -structuur. Met het huidig College van Bestuur komt de Raad van Toezicht in 2018 tot een set van managementafspraken.

6.4 Inhoudelijk toezicht

De Raad van Toezicht behandelde onder meer de volgende zaken :

- Aanpassing juridische structuur LPS Brabantse Wal en daaronder vallende stichtingen en BV;
- Rol en positie van het managementberaad;
- Overnamegesprekken peuterspeelzalen en voorbereiding invoeging in de LPS-organisatie;
- Invoeging Stichting Breek-4U in de LPS-organisatie;

- Goedkeuring nieuw treasurystatuut;
- Goedkeuring diverse begrotingswijzigingen voor 2017.
- Goedkeuring begroting 2018;
- Verantwoording Stichting Onderwijsgebouw Zuiderdreef en verlengen aflossingstermijn lening;
- Goedkeuring van het door het College van Bestuur vastgestelde jaarverslag 2016;
- Tussentijdse rapportage directeur Beleid en Kwaliteit;
- Jaarverslag organisatiecultuur;

- Totstandkoming koersplan 2018-2020;
- Totstandkoming geactualiseerde besturingsfilosofie;
- Beleid met betrekking tot stakingen;
- Krapte op de arbeidsmarkt, strategische personeelsplanning en inzet Leswerk;
- Directiewisselingen in 2017;
- Kennismaking nieuwe directeuren binnen de LPS;
- Financiële ondersteuning College van Bestuur;

- Start voorbereidingen invoering AVG;
- Aanbesteding accountantsdiensten ;
- Ondersteuningsplan en governancestructuur Samenwerkingsverband Passend Onderwijs;
- Strategisch huisvestingsplan;
- Voorbereiding workshops Governance met College van Bestuur, Raad van Toezicht en de GMR (uitvoering in 2018);
- Afscheid Wim Beekhuijzen en werving nieuw lid Raad van Toezicht.

6.5 Het toepassen van educational governance

De Raad van Toezicht conformeert zich aan de “Code Goed Bestuur in het primair onderwijs” zoals door de PO-Raad opgesteld (vastgesteld ALV 27 november 2014). Het College van Bestuur en de Raad van Toezicht hebben zich met name in 2017 gericht op artikel 9 van deze Code (Professionals). Dit artikel richt zich op het bevorderen van een cultuur waarin professionals gestimuleerd worden met elkaar in gesprek te gaan om de kwaliteit van het eigen en elkaars professionele handelen te versterken en eenzaamheid en handelingsverlegenheid te doorbreken. Het beleid is er tevens op gericht dat er ontwikkeld wordt op deskundigheid en verantwoordelijkheid van het personeel voor de kwaliteit van onderwijs. De Raad van Toezicht heeft haar eigen agenda geformuleerd om deze ontwikkeling maximaal te ondersteunen. De documentatie die dit ondersteunt is te vinden in documentmappen en op de openbare website van deze stichting.

6.6 Belemmerend overheidsbeleid

Nu en in de komende jaren blijft actie hard nodig om een dreigend lerarentekort af te wenden. De overheid heeft maatregelen aangekondigd. Effectuering is echter nog niet zichtbaar.

Net als vorige jaren merkt de Raad van Toezicht op dat de overheid er zich van bewust dient te zijn dat het noodzakelijk is voor een tijdige planning, voorbereiding en uitvoering van innovatieve onderwijskundige beleidswijzigingen, en structureel voldoende financiële middelen ter beschikking te stellen en dit ook op tijd aan te geven en uit te betalen. Onze stichting hecht waarde aan een goed en duurzaam leefklimaat op onze scholen en opvanglocaties. In de meerjarenbegroting van de Lowys Porquistichting worden voor de jaren 2018 tot en met 2020 substantieel gelden vrijgemaakt om extra investeringen te doen.

De Raad van Toezicht vindt nog altijd dat voor het ondersteunen van de doorgaande ontwikkelingslijn 0-12 jaar het onwerkbaar is dat er nog steeds financiële schotten staan tussen de bekostiging van kinderopvang / peuterspeelzalen (0-4) en de bekostiging van het primair onderwijs (4-12). We onderschrijven de initiatieven van het College van Bestuur om oplossingen te vinden voor deze problematiek, ten faveure van de ontwikkeling van onze leerlingen.

6.7 Tot slot

Wij zijn tevreden met de ontwikkelingen binnen de stichting en delen de visie van het College van Bestuur. Er zijn veel mogelijkheden in ons onderwijs en opvang aanwezig voor de verdere ontwikkeling en begeleiding van kinderen in hun eigen ontwikkeling. De verdere professionalisering van medewerkers in de LPS organisatie werpt haar vruchten af. LPS als een continue lerende organisatie dient steeds meer het aantrekkelijk werkgeverschap in de hand te werken.

Als we kwaliteit willen blijven waarborgen is er meer nodig dan planning en controle. Meer ruimte bieden voor bezieling en vertrouwen geeft iedereen binnen LPS *nieuwe adem voor ons onderwijs en opvang*. En dat lijkt ons steeds beter te lukken.

6 juni 2018
Raad van Toezicht

Jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard, de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Permanente gebouwen	480	2,5	
Meubilair	240	5	500
Bureaustoelen	84	14,3	500
Onderwijsleerpakket	96	12,5	500
Inventaris en apparatuur	84	14,3	500
ICT	48	25	500
Ipads en tablets	36	33,3	500
Digitale schoolborden	84	14,3	500
Overige	120	10	500

Gebouwen

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten leningen die tot het einde van de looptijd zullen worden aangehouden. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs en direct verantwoord in de staat van baten en lasten.

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten waarborgsommen en worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze waarborgsommen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Omdat de goederen waarvoor borg is betaald eigendom zijn voor de duur van het gebruik wordt er geen voorziening getroffen voor oninbaarheid.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en bestemmingsreserves en -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bestuur/de scholen en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

De bestemmingsreserves zijn reserve met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Reserve personele frictie

Gevormd voor het opvangen van personele risico's.

Reserve gebouw Het Kwadrant

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor het opvangen van de risico's bij het gebouw van Het Kwadrant (Pro)

Reserve vrije dagen regeling

Deze reserve is gevormd n.a.v. de gemaakte afspraken met twee betrokken CvB-leden omtrent de per 31 december 2012 opgebouwde BAPO-rechten.

Reserve BAPO

Voor het opvangen van toekomstige BAPO-lasten is deze bestemmingsreserve gevormd. Met ingang van 1 oktober 2014 is de BAPO-regeling afgeschaft en wordt het saldo niet meer opgebouwd.

Reserve eigen risicodrager

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor het opvangen van de kosten als gevolg van langdurig zieken.

Reserve professionalisering schoolleiding

Bovenschoolse reserve samengesteld van uit de bedragen die via Lumpsum worden ontvangen.

Bestemmingsreserve Privaat

Deze bestemmingsreserve is ontstaan in de periode voor Lumpsum en heeft onder andere betrekking op ontvangen ouderbijdragen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening vrije dagen regeling

De voorziening vrije dagen regeling is gevormd n.a.v. de gemaakte afspraken met twee betrokken CvB-leden omtrent het extra sparen van verlof-uren gedurende de periode van 2013 tot en met 2015. In 2017 zal de opname van het totaal aantal gespaarde verlof-uren plaatsvinden.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden ouder dan 57 jaar waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Onder deze post vallen de vooruitontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies moeten zichtbaar in mindering gebracht worden op de materiële vaste activa of als schuld gepresenteerd worden onder vooruitontvangen investeringssubsidies.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de cao PO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2017 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2017 104,40%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Rente- en kasstroomrisico

De Instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt de instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

De instelling heeft vorderingen verstrekt aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn voor Onderwijsinstellingen een segmentatie van de staat van baten en lasten gemaakt in de volgende segmenten: PO, VO

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

En vergelijkende cijfers 2016. - na verwerking resultaatbestemming -

	<u>31-12-2017</u>		<u>31-12-2016</u>	
	€	€	€	€
1	ACTIVA			
1.1	Vaste activa			
1.1.2	Materiële vaste activa	6.674.552	6.824.729	
1.1.3	Financiële vaste activa	251.500	260.350	
	<i>Totaal vaste activa</i>	<u>6.926.052</u>	<u>7.085.079</u>	
1.2	Vlottende activa			
1.2.2	Vorderingen	2.230.222	2.269.339	
1.2.4	Liquide middelen	10.028.853	10.414.975	
	<i>Totaal vlottende activa</i>	<u>12.259.075</u>	<u>12.684.314</u>	
	TOTAAL ACTIVA	<u>19.185.127</u>	<u>19.769.393</u>	
2	PASSIVA			
2.1	Eigen vermogen	14.472.643	15.005.634	
2.2	Voorzieningen	771.242	1.146.255	
2.3	Langlopende schulden	116.614	127.189	
2.4	Kortlopende schulden	3.824.628	3.490.315	
	TOTAAL PASSIVA	<u>19.185.127</u>	<u>19.769.393</u>	

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017
En vergelijkende cijfers 2016

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	36.237.762		34.651.269		36.060.641	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	401.724		256.124		392.171	
3.5 Overige baten	981.841		481.923		836.664	
<i>Totaal baten</i>		<i>37.621.327</i>		<i>35.389.316</i>		<i>37.289.476</i>
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	30.139.775		29.894.576		29.770.178	
4.2 Afschrijvingen	1.284.106		1.356.863		1.287.157	
4.3 Huisvestingslasten	3.618.180		3.068.676		3.120.545	
4.4 Overige lasten	3.133.977		3.138.630		3.056.502	
<i>Totaal lasten</i>		<i>38.176.038</i>		<i>37.458.745</i>		<i>37.234.382</i>
<i>Saldo baten en lasten *</i>		<i>-554.711</i>		<i>-2.069.429</i>		<i>55.094</i>
6 Financiële baten en lasten						
6.1 Financiële baten	85.776		137.067		145.191	
6.2 Financiële lasten	64.058		68.353		69.246	
<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<i>21.718</i>		<i>68.714</i>		<i>75.945</i>
Resultaat *		<u><u>-532.993</u></u>		<u><u>-2.000.715</u></u>		<u><u>131.039</u></u>

*(- is negatief)

KASSTROOMOVERZICHT 2017
En vergelijkende cijfers 2016

		2017		2016	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten			-554.711		55.094
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
- Afschrijvingen	4.2	1.284.106		1.287.157	
- Mutaties voorzieningen	2.2	-375.300		-124.122	
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat			908.806		1.163.035
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
- Vorderingen	1.2.2	39.117		74.992	
- Effecten	1.2.3	-		1.318.656	
- Kortlopende schulden	2.4	334.311		258.893	
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal			373.428		1.652.541
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			727.523		2.870.670
Ontvangen interest	6.1.1		18.489		57.116
Betaalde interest	6.2.1		-64.058		-69.246
Mutaties overige financiële vaste activa	6.1.4		67.287		88.077
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			749.241		2.946.617
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-1.133.640		-1.406.189	
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.1.3	8.850		-55.350	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-1.124.790		-1.461.539
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Aflossing langlopende schulden	2.3	-10.575		-10.575	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-10.575		-10.575
Mutatie liquide middelen	1.2.4		-386.122		1.474.503
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
		2017		2016	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		10.414.975		8.940.472	
Mutatie boekjaar liquide middelen		-386.122		1.474.503	
Stand liquide middelen per 31-12			10.028.853		10.414.975

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCEIDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.1.2	Materiële vaste activa	1.1.2.1	1.1.2.2	1.1.2.3	1.1.2.4	Totaal
		Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	materiële vaste activa
		€	€	€	€	€
Stand per 01-01-2017						
	Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	2.351.277	300.000	13.992.363	5.608.976	22.252.616
	Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	812.011	-	10.181.584	4.434.292	15.427.887
	Materiële vaste activa per 01-01-2017	1.539.266	300.000	3.810.779	1.174.684	6.824.729
Verloop gedurende 2017						
	Investeringen	-	-	728.234	405.406	1.133.640
	Desinvesteringen	-	-	-	-	-
	Afschrijvingen	67.075	-	887.901	329.129	1.284.106
	Mutatie gedurende 2017	67.075-	-	159.668-	76.277	150.466-
Stand per 31-12-2017						
	Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	2.351.277	300.000	14.720.597	6.014.382	23.386.256
	Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	879.087	-	11.069.196	4.763.421	16.711.704
	Materiële vaste activa per 31-12-2017	1.472.191	300.000	3.651.401	1.250.961	6.674.552

Schoolgebouwen

De door de stichting beheerde schoolgebouwen zijn juridisch wel, doch economisch geen eigendom van de stichting. (met uitzondering van het gebouw van Het Kwadrant)

Deze gebouwen zijn volledig gesubsidieerd en dienen, wanneer ze niet meer conform de bestemming worden gebruikt, om niet te worden overgedragen aan de Gemeente. Voor een overzicht van de onder ons bestuur staande scholen verwijzen we naar het bestuursverslag.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2017	Investe- ringen 2017	Desinves- teringen 2017	Waarde- verandering 2017	Resultaat 2017	Boek- waarde 31-12-2017
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.8	Overige vorderingen	260.350	-8.850	-	-	-	251.500
	Totaal Financiële vaste activa	260.350	-8.850	-	-	-	251.500

Overige vorderingen

Lening LPS-Kindcentra, rente 3%. Terugbetaling op 16 maart 2018.	25.000
Stg. Onderwijsgebouw Zuiderdreef, rente 3%. Terugbetaling uiterlijk 31 december 2045.	168.000
Waarborgsommen betaald aan Snappet.	58.500
	<u>251.500</u>

De leningen u/g zijn volledig betaald uit privaat vermogen.

1.2 Vlottende activa

1.2.2	Vorderingen	31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1.2.2.2	OCW	1.479.435		1.588.080	
1.2.2.3	Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	75.915		18.803	
1.2.2.10	Overige vorderingen*	126.281		231.859	
	<i>Subtotaal vorderingen</i>		1.681.631		1.838.742
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	114.828		102.822	
1.2.2.14	Te ontvangen interest	14.471		34.535	
1.2.2.15	Overige overlopende activa	419.292		293.240	
	<i>Overlopende activa</i>		548.591		430.597
	Totaal Vorderingen		2.230.222		2.269.339

* Onder de overige vorderingen is opgenomen een vordering op LPS-KOM voor een bedrag van € 164.715 (2016 € 231.330) en een schuld op Leswerk van € 73.328 (2016 een vordering € 528)

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	4.775		6.064	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	10.024.078		10.408.911	
	Totaal liquide middelen		10.028.853		10.414.975

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting.

2 Passiva

2.1	Eigen vermogen	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
		€	€	€	€
2.1.1	Eigen vermogen				
2.1.1.1	Algemene reserve	13.370.967	-329.035	-	13.041.933
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	1.393.169	-203.957	-	1.189.212
2.1.1.5	Bestemmingsreserves (privaat)	241.498	-	-	241.498
	Totaal Eigen vermogen	15.005.634	-532.992	-	14.472.643

2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	Stand per 01-01-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
		€	€	€	€
2.1.1.2.1	Reserve personele frictie	446.190	3.810	-	450.000
2.1.1.2.2	Reserve gebouw Het Kwadrant	252.770	-	-	252.770
2.1.1.2.3	Reserve vrije dagen regeling	74.708	-74.708	-	-
2.1.1.2.4	Reserve professionalisering schoolleiding	75.534	-	-	75.534
2.1.1.2.6	Reserve BAPO	279.353	-168.445	-	110.908
2.1.1.2.10	Reserve eigen risicodragers	264.614	35.386	-	300.000
	Totaal bestemmingsreserves publiek	1.393.169	-203.957	-	1.189.212

2.2	Voorzieningen	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Onttrek-king 2017	Vrijval 2017	Rente mutatie*	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen	755.946	39.072	226.554	-	-	568.464	74.505	222.338	271.621
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	390.309	864.180	1.051.711	-	-	202.778	202.778	-	-
	Totaal Voorzieningen	1.146.255	903.252	1.278.265	-	-	771.242	277.283	222.338	271.621

* bij netto contante waarde

2.2.1	Personele voorzieningen	Stand per 01-01-2017	Dotatie 2017	Onttrek-king 2017	Vrijval 2017	Rente mutatie*	Stand per 31-12-2017	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.2	Duurzame inzetbaarheid	19.058	3.439	-	-	-	22.497	6.820	15.677	-
2.2.1.4	Voorziening jubilea	556.988	35.633	46.654	-	-	545.967	67.685	206.661	271.621
2.2.1.5	Voorziening vrije dagen regeling	179.900	-	179.900	-	-	-	-	-	-
	Totaal personele voorzieningen	755.946	39.072	226.554	-	-	568.464	74.505	222.338	271.621

* bij netto contante waarde

2.3	Langlopende schulden	Stand per 01-01-2017	Aangelegene lening in 2017	Aflossing in 2017	Stand per 31-12-2017	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente per- centage
		€	€	€	€	€	€	
2.3.7	Vooruitontvangen investeringsubsidies	127.189	-	10.575	116.614	106.039	63.739	0%
	Totaal Langlopende schulden	127.189	-	10.575	116.614	106.039	63.739	

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
		€	€
2.4.8	Crediteuren	901.948	670.798
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.195.950	1.250.557
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	347.327	304.155
2.4.12	Overige kortlopende schulden	22.543	19.813
	<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>	<i>2.467.768</i>	<i>2.245.323</i>
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW	76.092	-66.013
2.4.17	Vakantiegeld	907.744	953.653
2.4.19	Overige overlopende passiva	373.024	357.352
	<i>Overlopende passiva</i>	<i>1.356.860</i>	<i>1.244.992</i>
	Totaal Kortlopende schulden	3.824.628	3.490.315

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	33.511.893		32.461.531		33.212.794	
	Totaal Rijksbijdrage		33.511.893		32.461.531		33.212.794
De rijksbijdrage OCW zijn hoger doordat de bekostiging is bijgesteld vanuit het Onderwijsakkoord voor de compensatie van loonstijgingen.							
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	1.821.422		1.268.334		1.673.353	
	Totaal Rijksbijdragen		1.821.422		1.268.334		1.673.353
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		904.447		921.404		1.174.494
	Totaal Rijksbijdragen		36.237.762		34.651.269		36.060.641

3.1.2.1	Overige subsidies OCW	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.1.2.1.1	Geoormerkte subsidies OCW	130.482		77.195		142.732	
3.1.2.1.2	Niet-geoormerkte subsidies OCW	1.689.310		1.189.509		1.528.991	
3.1.2.1.3	Toerekening investeringssubsidies OCW	1.630		1.630		1.630	
	Totaal overige subsidies OCW		1.821.422		1.268.334		1.673.353

De overige subsidies OCW zijn hoger omdat voorzichtigheidshalve aflopende regelingen niet geheel zijn begroot.

3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies	401.724		256.124		392.171	
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		401.724		256.124		392.171
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		401.724		256.124		392.171

3.5	Overige baten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	245.377		213.808		234.820	
3.5.2	Detachering personeel	209.849		90.167		8.728	
3.5.4	Sponsoring	-		-		3.176	
3.5.5	Ouderbijdragen	88.047		3.690		86.682	
3.5.10	Overige*	438.568		174.258		503.258	
	Totaal overige baten		981.841		481.923		836.664

* De overige baten zijn hoger omdat de voorziening vrije dagen regeling is vrijgevallen en de baten van de Schans voorzichtigheidshalve niet zijn begroot.

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	22.087.388		28.421.493		22.381.656	
4.1.1.2	Sociale lasten	3.668.299		-		3.666.178	
4.1.1.5	Pensioenpremies	3.010.091		-		2.546.762	
	Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		28.765.778		28.421.493		28.594.596
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.2.1	Mutaties personele voorzieningen	-7.583		-		34.204	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	54.784		-		859	
4.1.2.3	Overig*	1.620.009		1.473.083		1.439.258	
	Totaal overige personele lasten		1.667.210		1.473.083		1.474.321
4.1.3	Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.3	Overige uitkeringen personeel	293.213		-		298.739	
	Af: Ontvangen uitkeringen personeel		293.213		-		298.739
	Totaal personele lasten		30.139.775		29.894.576		29.770.178
* Arbozorg		166.555		75.000		70.343	
Nascholing		609.194		501.262		679.583	
Uitbesteding derden		682.866		455.800		539.351	
Overige		161.394		441.021		149.981	
			1.620.009		1.473.083		1.439.258

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 628 in 2017 (2016: 646). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2017	2016
Bestuur / Management	41	44
Personeel primair proces	502	512
Ondersteunend personeel	85	90
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>628</u>	<u>646</u>

4.2	Afschrijvingen	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	1.284.106		1.356.863		1.287.157	
	Totaal afschrijvingen		1.284.106		1.356.863		1.287.157

4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2.1	Gebouwen	67.075		87.076		57.834	
4.2.2.3	Inventaris en apparatuur	887.902		916.727		917.060	
4.2.2.4	Overige materiële vaste activa	329.129		353.060		312.263	
	Totaal afschrijvingen		1.284.106		1.356.863		1.287.157

4.3	Huisvestingslasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur		85.646		75.836		72.309
4.3.3	Onderhoudslasten (klein onderhoud)		189.273		140.200		421.468
4.3.4	Energie en water		537.479		502.875		509.289
4.3.5	Schoonmaakkosten		408.154		381.850		410.753
4.3.6	Belastingen en heffingen		52.804		55.300		56.015
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening		864.180		986.156		1.066.114
4.3.8	Overige		1.480.644		926.459		584.597
	Totaal huisvestingslasten		<u>3.618.180</u>		<u>3.068.676</u>		<u>3.120.545</u>

De overige huisvestingslasten zijn hoger door de beleidskeuze om extra aandacht te besteden aan de gebouwlijke situaties van individuele scholen in het kader van duurzaamheid en verbetering van de huisvestingssituatie.

4.3.8	Overige huisvestingslasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.3.8.1	Tuinonderhoud		29.172		31.550		50.262
4.3.8.2	Bewaking/beveiliging		26.936		22.890		30.327
4.3.8.3	Overige huisvestingslasten		1.424.536		872.019		504.008
	Totaal huisvestingslasten		<u>1.480.644</u>		<u>926.459</u>		<u>584.597</u>

4.4	Overige lasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten		1.009.678		1.139.227		853.550
4.4.2	Inventaris en apparatuur		473.495		340.350		429.626
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen		629.346		660.150		677.806
4.4.5	Overige		1.021.458		998.903		1.095.520
	Totaal overige lasten		<u>3.133.977</u>		<u>3.138.630</u>		<u>3.056.502</u>

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2017		Begroot 2017		2016	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten		940.369		1.051.147		778.472
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten		2.112		8.750		2.365
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten		64.128		78.405		72.454
4.4.1.4	Kantoorartikelen		487		925		259
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten		2.582		-		-
	Totaal administratie- en beheerslasten		<u>1.009.678</u>		<u>1.139.227</u>		<u>853.550</u>

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1 Controle van de jaarrekening	21.538		20.000		20.000	
4.4.1.1.2 Andere controlewerkzaamheden	-		-		6.050	
4.4.1.1.3 Fiscale advisering	-		-		-	
4.4.1.1.4 Andere niet-controlediensten	-		-		-	
		<u>21.538</u>		<u>20.000</u>		<u>26.050</u>

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountantshonoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

4.4.5 Overige lasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.4.5.1 Wervingskosten	2.085		1.000		2.027	
4.4.5.2 Representatiekosten	80.503		74.250		109.720	
4.4.5.4 Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	236.777		167.170		179.929	
4.4.5.5 Schoolkrant	1.635		5.000		3.930	
4.4.5.6 Contributies	61.929		72.875		65.997	
4.4.5.7 Abonnementen	90.853		69.650		80.325	
4.4.5.8 Medezeggenschapsraad	54.961		64.853		56.363	
4.4.5.9 Verzekeringen	27.083		22.500		23.435	
4.4.5.10 Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	154.836		225.370		188.866	
4.4.5.11 Toetsen en testen	33.281		39.650		36.837	
4.4.5.12 Culturele vorming	53.101		53.020		61.363	
4.4.5.13 Overige overige lasten	224.415		203.565		286.728	
Totaal overige lasten		<u>1.021.459</u>		<u>998.903</u>		<u>1.095.520</u>

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	18.489		75.000		57.116	
6.1.4 Overige opbrengsten financiële vaste activa	67.287		62.067		88.075	
Totaal financiële baten		<u>85.776</u>		<u>137.067</u>		<u>145.191</u>

6.2 Financiële lasten	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten	64.058		68.353		69.246	
Totaal financiële lasten		<u>64.058</u>		<u>68.353</u>		<u>69.246</u>

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		<u>Resultaat 2017</u>		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			-329.035
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>			
2.1.2.1	Reserve personeel	3.810		
2.1.2.3	Reserve vrije dagen regeling	-74.708		
2.1.2.6	Reserve BAPO	-168.445		
2.1.2.10	Reserve eigen risicodragers	35.386		
2.1.2	Totaal bestemmingsreserves publiek		<u>-203.957</u>	
	<u>Totaal bestemmingsreserves</u>			-203.957
	Totaal resultaat			<u><u>-532.992</u></u>

GEBURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Vlgnr.	Statutaire naam	Juridische vorm 2017	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2017	Resultaat jaar 2017	Omzet 2017	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee	Deelname percentage	Consolidatie ja/nee
					€	€	€			
1	LPS-Brabantsewal	Stichting	B.o.Z.	4	n.b.	n.b.	n.b.	Nee	100%	Nee
2	LPS-kindcentra	Stichting	B.o.Z.	4	n.b.	n.b.	n.b.	Nee	100%	Nee
3	LPS-kindcentra B.V.	Besloten vennootschap	B.o.Z.	4	n.b.	n.b.	n.b.	Nee	100%	Nee
4	LPS-KOM	Stichting	B.o.Z.	4	n.b.	n.b.	n.b.	Nee	100%	Nee
5	Stichting Onderwijsgebouw Zuiderdreef	Stichting	B.o.Z.	3	n.b.	n.b.	n.b.	Nee	50%	Nee
6	LPS Breek-4U	Stichting	B.o.Z.	4	n.b.	n.b.	n.b.	Nee	100%	Nee
	Totaal				-	-	-			

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Verbonden partij	Omschrijving doelstelling	Samenstelling van bestuur en directie
1 Stg. Passend onderwijs Brabantse Wal PO	samenwerkingsverband	bestuurders van deelnemende besturen vormen bestuur, directeur H. Persoon
2 Stg. Passend onderwijs Brabantse Wal VO	samenwerkingsverband	bestuurders van deelnemende besturen vormen bestuur, directeur J. Geerards
3 Stg. Passend primair onderwijs Oosterschelderegio	samenwerkingsverband	bestuurders van deelnemende besturen vormen coördinator Madeleine Weij

VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G1-B Uitgebreid gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2016	Lasten t/m 2016	Stand 1-1-2017	Ontvangen in 2017	Lasten in 2017	Vrijval niet besteed in 2017	Stand ultimo 2017	Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum									
Lerarenbeurs	804AO	21-09-2016	113.074	113.074	47.114	65.960	-	65.960	-	-	Ja
Lerarenbeurs	851806	29-09-2017	130.366	-	-	-	130.366	54.319	-	76.047	Nee
LerarenOntwikkelfonds	LOF16-0195	31-05-2017	24.330	-	-	-	24.330	10.203	-	14.127	Nee
Totaal			267.770	113.074	47.114	65.960	154.696	130.482	-	90.174	

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2017
Gemiddelde totale baten	6
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	3
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	3
Totaal aantal complexiteitspunten	12
Bezoldigingsklasse	D
Bezoldigingsmaximum	€ 141.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2017.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionaris

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Bestuurder				
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	Mevrouw	De heer	De heer
Voorletters	S.J.	E.J.M.	A.L.M.	F.C.M.
Tussenvoegsel				van
Achternaam	Cépero	Kooijmans-Schuurmans	Geel	Oosterbosch

Functievervulling in 2017

Functie(s)	Voorzitter CvB	Lid CvB	Voorzitter CvB	Lid CvB
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01		
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12		
Taakomvang (fte)	1,000	1,000		
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee		

Bezoldiging 2017

Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	121.316	107.329	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	17.110	16.863	-	-
Subtotaal bezoldiging	138.426	124.192	-	-
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-
Totale bezoldiging	138.426	124.192	-	-
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	141.000	141.000	-	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan				

Gegevens 2016

Aanvang functie vorig verslagjaar	01-08	01-08	01-01	01-01
Afloop functie vorig verslagjaar	31-12	31-12	31-07	31-07
taak omvang vorig verslagjaar (fte)	1,000	1,000	1,000	1,000
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding in vorig verslagjaar	47.575	44.552	70.456	64.137
Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	5.752	6.110	8.722	8.415
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	53.327	50.662	79.178	72.552

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Gewezen topfunctionaris met dienstbetrekking

De volgende topfunctionarissen met dienstbetrekking maand 1 - 12 van de functievervulling zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Bestuurder		
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer
Voorletters	A.L.M.	F.C.M.
Tussenvoegsel	van	van
Achternaam	Geel	Oosterbosch

Functievervulling		
Functie(s)	Adviseur	Adviseur
Aanvang functie in verslagjaar	1-1-2017	1-1-2017
Afloop functie in verslagjaar	31-12-2017	31-12-2017
Taakomvang (fte)	1	1
Gewezen topfunctionaris		

Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	126.327	115.076
Beloning betaalbaar op termijn	17.116	16.792
Subtotaal bezoldiging	143.443	131.868
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	0	0
Totale bezoldiging	143.443	131.868
Afwijkend WNT-maximum		
Individueel WNT-maximum	141.000	141.000
Motivering overschrijding bezoldigings-norm		
Toelichting overschrijding bezoldigingsnorm		
Overgangsrecht m.i.v. 2016 a.g.v. klasse-indeling		

Gegevens 2016		
Aanvang functie voorgaand verslagjaar	1-8-2016	1-8-2016
Afloop functie voorgaand verslagjaar	31-12-2016	31-12-2016
taak omvang voorgaand verslagjaar (fte)	1	1,00
Beloning in voorgaand verslagjaar	50.327	45.812
Belastbare onkostenvergoeding in voorgaand verslagjaar	-	-
Beloning betaalbaar op termijn in voorgaand verslagjaar	6.229	6.011
Totale bezoldiging in voorgaand verslagjaar	56.556	51.823

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Toezichthouder								
Dienstbetrekking	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	Mevrouw	De heer	Mevrouw	De heer	De heer	De heer
Voorletters	W.J.M.	P.J.	C.C.W.G.M.	D.D.P.	A.L.	W.V.M.	C.M.	B.A.
Tussenvoegsel				van				
Achternaam	Beekhuizen	Verdult	Wamel-Janssens	Zundert	Broekmeijer	Stuart	Cornelisse	Klazema

Funcievervulling in 2017								
Funcie categorie	Lid	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01			
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12			

Bezoldiging 2017								
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	9.816	14.724	9.816	9.816	9.816	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal bezoldiging	9.816	14.724	9.816	9.816	9.816	-	-	-
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	9.816	14.724	9.816	9.816	9.816	0	0	0
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	14.100	21.150	14.100	14.100	14.100	0	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan								

Gegevens 2016								
Aanvang functie vorig verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-08	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie vorig verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12	19-11	31-12	01-08
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar	9.457	9.457	9.457	3.892	9.457	14.185	9.340	5.517
Beloningen betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar								
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	9.457	9.457	9.457	3.892	9.457	14.185	9.340	5.517

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

De volgende niet uit balans blijken rechten worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m		Loop- tijd	Bedrag per	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag
					maand	verslag-jaar	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	totaal
				Mdn	€	€	€	€	€	€
1	Canon	1-1-2016	31-12-2020	60	5.868	123.000	70.418	211.248	0	281.666
2	DVEP	1-1-2015	31-12-2020	72	15.917	188.812	191.000	573.000	0	764.000
3	Eneco	1-1-2015	31-12-2020	72	24.583	257.272	295.000	885.000	0	1.180.000
4	Huur Dyade	1-8-2015	31-7-2020	60	3.475	41.714	41.714	125.142	0	166.856
5	Telfort	1-1-2018	31-12-2019	24	1.335	0	16.022	16.022	0	32.044
6	Dyade, overige huisvestingskosten	1-8-2015	31-7-2020	60	2.070	24.848	24.848	74.544	0	99.392
7	Dyade, posttraject-facilitaire dienst	1-8-2015	31-7-2020	60	1.135	13.620	13.620	40.860	0	54.480

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Bergen op Zoom, 6 juni 2018

S.J. Cépéro
Voorzitter CvB

E.J.M. Kooijmans-Schuurmans
plv voorzitter CvB

P.J. Verdult
Voorzitter RvT

A.L. Broekmeijer
plv voorzitter RvT

C.C.W.G.M. Janssens
lid RvT

D.D.P. van Zundert
lid RvT

J.J.M. van Gastel
lid RvT

OVERIGE GEGEVENS

SEGEMENTATIE RESULTAAT NAAR ONDERWIJSOORT PO, VO EN BOVENSCHOOLS INCLUSIEF STRATEGISCH BELEID

	PO		VO		BOVENSCHOOLS INCL STRATEGISCH BELEID		TOTAAL	
	€	€	€	€	€	€	€	€
Baten								
Rijksbijdragen OCW	32.372.806		2.071.649		1.791.224		36.235.679	
Overige overheids-bijdragen en -subsidies	391.136		-		12.671		403.807	
Overige baten	<u>527.131</u>		<u>126.040</u>		<u>328.670</u>		<u>981.841</u>	
Totaal baten		33.291.073		2.197.689		2.132.565		37.621.327
Lasten								
Personeelslasten	26.782.867		1.701.235		1.655.673		30.139.775	
Afschrijvingen	1.157.473		73.021		53.612		1.284.106	
Huisvestingslasten	2.980.895		90.279		547.006		3.618.180	
Overige lasten	<u>2.088.078</u>		<u>109.761</u>		<u>936.138</u>		<u>3.133.977</u>	
Totaal lasten		33.009.313		1.974.296		3.192.429		38.176.038
Saldo baten en lasten *		<u>281.760</u>		<u>223.393</u>		<u>-1.059.864</u>		<u>-554.711</u>
Financiële baten en lasten		-1.633		-62.089		85.440		21.718
Resultaat *		<u>280.127</u>		<u>161.304</u>		<u>-974.424</u>		<u>-532.993</u>

* (-/- is negatief)

Statutaire bestemming van het resultaat

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.